

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

93

سالی / 2013 – بەرگی نەووەت و سی

چاپی یەكەم / سالی 2013

پړیست

- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (25) خولی سیپه می هه لېژاردن – چوارشهممه 2013/5/29 ن 5
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (26) خولی سیپه می هه لېژاردن – دوو شهممه 2013/6/3 ن 81
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (27) خولی سیپه می هه لېژاردن – سی شهممه 2013/6/4 ن 109
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (28) خولی سیپه می هه لېژاردن – چوار شهممه 2013/6/5 ن 195
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (29) خولی سیپه می هه لېژاردن – دوو شهممه 2013/6/10 ن 233
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (30) خولی سیپه می هه لېژاردن – چوار شهممه 2013/6/12 ن 291
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (31) خولی سیپه می هه لېژاردن – دوو شهممه 2013/6/17 ن 353
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (32) خولی سیپه می هه لېژاردن – سی شهممه 2013/6/18 ن 365
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (33) خولی سیپه می هه لېژاردن – چوار شهممه 2013/6/19 ن 385
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (34) خولی سیپه می هه لېژاردن – سی شهممه 2013/6/25 ن 457
- پروټوکولی دانیشتنی ژماره (35) خولی سیپه می هه لېژاردن – یهك شهممه 2013/6/30 ن 511

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرگەى چوارەم لەبەرنامەى كار، خستنه‌پروو گفتوگۆكردنى پرۆژه برپارى لیبوووردنى ئەو كەسانەى تۆمەتيان خراوتە پال لە بەرانبەر ئەو چالاكیانهى ئەنجامیان داوه بەهۆى بەشدارى بوونیان لە بزووتنه‌وه‌كانى رزگاربخوازی گەلى كورد ، داوا لە سەرۆكایه‌تى پەرلەمان دەكەم ، داوا لە ئەندامانى مەعنى بكات بێنه سەر سەكۆى پەرلەمان.

بەرپىز حسن محمد سوره/جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى ترى لیژنهى یاسایى ئەگەر بێنه سەر سەكۆ بۆ دەوله‌مەندكردنى ، لیژنهى پێشمەرگەش نوینەرێكتان ، فەرموو بۆ خویندنه‌وهى پرۆژه برپاره‌كە. فەرموو كاك عونى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پرۆژهك لەلایه‌ن حكومه‌ته‌وه پێشكەش كرایه ، خۆى لە (5) بەرگه گرتوه ، بەرگه‌ى یه‌كەم به‌و شیوه‌یه‌یه :
اولا : يعنى المتهمون من المسؤولية الجنائية و المدنية عن الاعمال المعاقب عليها قانونا التى قاموا بها من جراء
الحركة التحررية الكوردية او بسببها منذ ثورة ايلول 1961/9/11 و لغاية انتفاضة شعب كوردستان –
العراق فى اذار 1991.

بەرپىز حسن محمد سوره/جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كوردیه‌كەشى بخوینن.

بەرپىز شۆرش مجید حسین:

پالپشت به حكومى بەرگه‌ى (1)ى مادده‌ى هه‌شته‌مى هاوبه‌ش :

یه‌كەم : تۆمەتبارەكان ببوردیڤن لە بەرپرسیاره‌تى تاوانكارى و مەدەنى لەو كارانه‌ى لەپرووى یاساوه سزایان
لەسەرە كە لەدەرئەنجامى بزووتنه‌وه‌ى رزگاربخوازی كوردى یان بەهۆیه‌وه لەوه‌ته‌ى شۆرشى ئەیلوول
1961/9/11هوه تاوه‌كو راپه‌رىنى گەلى كوردستان – عێراق لە ئادارى 1991، ئەنجامیان داوه.

بەرپىز حسن محمد سوره/جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

مادده به مادده ده‌یخوینن ، ئیستاش لیژنه‌ى هاوبه‌ش راپۆرتى هاوبه‌شتان هه‌یه ، لیژنه‌ى هاوبه‌ش ره‌ئیتان
لەسەر ئەو مادده‌یه.

فەرموو كاك صباح

بەرپىز صباح بیت الله شكرى.

الى/ رئاسة برلمان كوردستان_العراق

م/تقرير مشترك

اجتمعت اللجان (الشؤون القانونية) و(شؤون البشمهركه والشهداء وضحايا الجينوسايد) و (الداخلية والأمن والمجالس المحلية) بصورة مشتركة، بتاريخ 6/جوزهدردان/2713 كوردى المصادف ليوم 2013/5/28 ميلادى لدراسة مشروع قرار (اعفاء الملحق بالحركة التحريرية الكوردية عن الأعمال المعاقب عليها قانونا جراء الحركة وبسببها) ، المقدم من قبل رئاسة مجلس وزراء اقليم كوردستان بموجب كتابها المرقم (4856) في 2013/5/22 ، والمحال الى اللجان المعنية و أعضاء البرلمان بعد القراءة الأولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (23) في 2013/5/27. وبعد المناقشة والمداولة توصلت اللجان ما يلي:

1- تؤيد اللجان فكرة المشروع مبدئيا ، و تقترح صياغة ديباجة البرلمان له ، و اعادة صياغة فقراتة كالاتي:

قرار رقم () لسنة 2013

استنادا لأحكام الفقرات(1) من المادة (56) من قانون برلمان كوردستان رقم (1) لسنة 1992 المعدل ، و بناء على ما عرضه مجلس وزراء الاقليم، قرر برلمان كوردستان بجلسته الاعتيادية المرقمة () في 2013/6/ تشرية القرار الآتي:

أولا:

لايسأل جزائيا و مدنيا المشترك فى الحركة التحررية الكوردستانية جراء تنفيذة مهمة كلف بها فى حينه من قبل الحركة التحررية الكوردستانية او بسببها منذ اندلاع الثورة فى (11/9/1961) و لغاية انتفاضة شعب كوردستان فى آذار 1991.

بهريز حسن محمد سوره/جيگرى سهروكى بهرلهمان:

بهكورديهكەش رهئى ليژنهى هاوبهش لهسهرامدهى يهكەم بيخوينهوه.

فهرموو كاك محمد.

بهريز محمد احمد على (شارهزورى).

بهريز سهروكى بهرلهمان.

راى ليژنهى هاوبهش بهم شيويهيه :

يهكەم : ئهوهى بهشدارى كردوو له بزوتنهوهى رزگاريوخوازى كوردستانى ليپرسينهوهى تاوانكارى و مهدهنى ليئاكرىت له ئهنگامى جيبهجيكردنى ئهركيك كه لهكاتى خويدا لهلايهن بزوتنهوهى رزگاريوخوازى كوردستانيةوه خراوته ئهستوى ، يان بههويهوه له وهتهى ههنگيرسانى شوپش له (11/9/1961) تاوهكو راپهرينى گهلى كوردستان له ئادارى 1991.

بهريز حسن محمد سوره/جيگرى سهروكى بهرلهمان:

فهرموو جهنابى وهزير رهئيتان لهسهر ئهه ماددهيهيه.

بهريز شيروان ناصح حيدهرى/وهزيرى داد:

بهريز سهروكى بهرلهمان،

له ههقیقهتدا ئیمه له قهراوهکەى که له لایهن حکومهتوهه پيشکەش کراوه سى مه بدهنى تىدايه ، يه که ميان مه سئووليه تى مه دهنى و جهزايى نه ميني تى ، دووم به نى سبت نهو چالاکیانهى که نه نجام دراوه دزى رژی مه يه که له دواى يه که گانى عىراق ، سى يه ميني ش هه موو به شداربووانى بزووتنه وهى رزگار یخو ازى گه لى کوردستان بگري ته وه ، يان به هوکارى نه م بزووتنه وه يه ، نى ستا من ته نها نهو مولا حه زه م له سه ر هه يه ، ده لى ت له (1961/9/11) وه تا تاريخى راپه رپن ، من پى م وایه تاريخه که بگورن بو(1992/5/19) له به ره نه وهى به رپاستى رهنگه له ماوهى به رهى کوردستانيشدا هه ندى ک حالت رپو ويدا بى ت ، نه م مى ژو وه ش مى ژو وى گوا ستنه وهى ره وایه تى شو ر شگى رى بو وه ، بو ره وایه تى شه ر عيه تى ، قانونى ده ستورى ، من ته نها نهو مولا حه زه م هه يه له سه ر بر گه ی يه ک.

به رپى ز حسن محمد سوره/ جى گى رى سه ر وکى په ر له مان:

نه ندامانى په ر له مانى به رپى ز كى قسه ی هه يه له سه ر نه م ماد ده يه . نهو به رپى زانه ی ناوى خو یان نو و سى وه ، د. احمد ابراهيم على (وه رتى) ، ئامينه زکرى سعید ، سالار محمود مراد ، عمر صديق محمد ، عبدالسلام مصطفى صديق ، قادر حسن قادر ، کاوه محمد امين ، گه شه دارا جلال ، ناشتى عزيز صالح ، ايوب نعمت قادر (نارام) ، برهان رشيد حسن ، سمير سليم امين بهگ ، ها وراز شى خ احمد ، کار دو محمد پى رداود ، ناههنگ عارف رووف ، سالم توما کاکو ، به فرين حسين خه ليفه ، شى ر دل تحسین محمد ، کاروان صالح احمد ، ژيان عمر شريف ، لقمان سليمان حسن ، فرمان عزالدين محمود ، ناسک توفيق عبدالکریم ، قادر احمد سمايل ، فاضل محمد قادر (به شاره تى) ، د. سه ر وه ر عبدالرحمن عمر ، د. شقان احمد عبدالقادر ، نه ژاد عزيز سورمى ، په يمان عبدالکریم عبدالقادر ، نه ريمان عبدالله قادر ، احمد سليمان عبدالله (بال) ، سه ره ههنگ فرج محمد ، ته وا و ناوه گان ، تکايه هه ريه کى دوو ده قيقه زياتر قسه نه گات. فه رموو کاک د. احمد.

به رپى ز د. احمد ابراهيم على (وه رتى):

به ناوى خواى گه و ره

به رپى ز سه ر وکى په ر له مان.

والله رهنگه به دوو ده قيقه بو م ته وا و نه گرى ، به خى رهاتنى به رپى ز وه زى رى داد نه که ين زه مى لى پى شو وى خو مان ، له رپاستيدا نه م پر وژه يه وه ک پر وژه برپاره دياره من ته حه فوزم له سه ر راپور ته گه ش هه بوو راپور تى لى ز نه ی ياسا يى ، ئايا ئی مه ده توانين به برپارى ک مه بادئى قانون رابگرين ، يان پى وى سته نه مه پر وژه ی ياسا بى ت بو نه وهى که بتوانين مه بادئى قانون به قانون رابگرين نه ک به برپار ، نه مه به رپاستى من هه ندى ک راپو ی ز م له گه ل داد وه رو خه لکى ياساناس زياتر يش کردو وه ، من پى م وایه نه مه ی لى ره هاتو وه پى چه وانه ی مه بادئى قانون و پى چه وانه ی مه بادئى مافى مر و قيشه ، ئايا نه مه چو ن ده گرى که سى ک له مه سئووليه تى مه دهنى ئيعضا بکرى ت ، نه گه ر بتوانين له مه سئووليه تى جى نايات ئيعضا بکرى ت ، به لام له مه سئووليه تى مه دهنى پى م وایه ناتوانر ي ت لى پرسينه وه له گه لى دا نه گرى ت ، ده گرى ت له حه قى عام به عه فوى خاس به رپى ز سه ر وکى هه رى م ده رى کا نه و که سه نازاد بکرى ت ، به لام مافى هه ر که سى که دا وای هه قى

مەدەنى بىكات و تەعويز وەر بگريتهوه ، واتا تۆ ليرە ھەموو ئەو مافە لەو كەسە بستينيتەوه كە تووشى زەرەر بوو لە ئەسنای ھەر كەى تەھەرورى بزوتنەوہى رزگاربخوازی كورد و بەھۆكارەكەشيەوہ سەر بەويشە ، جگە لەوہ دەكریت وەكو باسەم كرد ئەمە ئەگەر ھاتو ھەقتيەك كەوتەلای لەرووی ياسايەوہ بە ھەفووی خاس لیبووورنى تايبەت نازاد بگريت ، بەراى من ئەمە ماوہيەكى زۆر زۆرى داناوہ لە (61) تا (91) كەدەكاتە ماوہى (40) ساڵ و (22+) كەشى بخريته سەرى لە ئنتيفازوہ تا ئيستا ، بەراى من بەراستى ماوہيەكى زۆر زۆرە واتا تۆ (60) ساڵ دىي جاريكى ديكە ئەم كەيسانە لە دادگاكان زيندوو ئەكەيەوہ ، ئەگەر بيدايتە تارىخى ھەر كەى تەھەرورى كوردى لەبەر چا و بگرين ، بۆيە من پيم وايە كيشەيەكى زۆر بۆ دادگاكان دروست ئەكەين ، من پيم وانبيە ئەوئەندە ھالەتى زۆر ھەبى ئيستا لە دادگاكانا مابيتەوہ كە ئيمە بەوشيوہ كە دوای (22) ساڵ بىن بەبپاريك موعالەجەى ئەو مەوزعە بكەين بەراستى ، ھالەتيكى ديكەش ھەيە كە من ليرە بەراستى ئامازەى پيئەكەم ، ھەنديك ھالەت پوویداوہ كە ئەمەش رەنگە ھەر خۆش نەبى بەداخوہ لەفەترەى بزافى رزگاربخوازی كوردستان ، لەنيوان شۆرشيگرەكان خويان ھەنديك ھالەت پوویداوہ ئەى ئەوانە چۆن موعالەجە دەكریت ، ئايا ئەم بپيارە ھەمان ئەوانيش دەگريتهوہ يان نا ، چونكە ئەمە بىرمان نەچيت كە لە فەترەى پيشى راپەرپينيش شەرى ناوخويى ھەبووہ لە نيوان ھيزە شۆرشيگرە كوردەكانى بزافى رزگاربخوازی كوردى ، ھەنديك ھالەت لەو نيوانەشە روويداوہ ، واتا كامە بەشۆرشيگرە حساب ئەكەين و كامە بە ناشۆرشيگرە حساب ئەكەين؟ ليرە ئەم ياسايە چارەسەرى ئەم مەوزوعە بكا ، بۆيە بەراستى بەراى من ئەوہى كە لەقانونى عقوباتيش ھاتووہ ھەقى ديفاعى شەرى، بەپي ماددەى (45) لە قانونى عقوبات ھيچ زەرەردانىكى توندتر لەوہى ئەو ديفاعە شەرىيە دەخووزيت بەرھوا نابيندريت ، وەكو ماددەكە بەو شيوہيە ئەلى ، (لا يضيع حق الدفاع الشرعي احداث ضرر اشد مما يستلزم هذا الدفاع ، اذا تراوذة مدافع عمدا او اهمالا حدودا هذا حقى او اعتقذة خطأ انه فى حالتى دفاع شرعى فانه يكون مسؤولا عن الجريمة لتي ارتكبها وانما يجوز للمحكمة فى هذه الحالة ان تحكم بعقوبة جنحة بدلا من عقوبة الجناية ، ان تحكمه بعقوبة مخالفة بدلا من عقوبة الجنحة) كۆتايە تەواوى ئەكەم ، بۆيە من پيموايە ليرەدا بەراستى ھەموو ئەوہى كە پوویداوہ بەھۆى ھەر كەتى تەھەرورى كوردى ناكريت بە پرۆزە بپاريك ليرە موعالەجەى كەين ، وەلەگەل ئەوہشا ئەگەر ھەر بپياربىت ئەمە پەسەند بكەين بە راستى ئەبى مەدەنيەكەى لى لابەين تەنھا جەزائەكەى بيلينەوہ ، ليرە پرۆزەكەى بەراستى ھۆمەتيش زۆر دەفقيترە لەوہى كە ليرە ھاتووہ پرۆزەى پيشنيارى راپورتى ليژنەى ھاوبەش ، چونكە ناكريت تۆ تەنفيلى موهيمە چيە موهيمە ھەر موستەلەھيكي قانونيش نيە بەراستى ، بۆيە من پيم باشە ئەمە پرۆزەى قانون بى ئەوہى يەكەم وە دووھميش لە مەسئوليەتى مەدەنى ئيعفا نەكرت ئەو كەسە ، زۆر زۆر سوپاس.

بەريز حسن محمد سورە/ جيگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ئامينە خان.

بەرپز ئامىنە زكرى سەئىد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەدیتنا من ئەفە پەرۆژە بېرىكا زۆر يا گرینگە بۆ پاراستنا ژيانا ئەو پېشمەرگىت كو بەشدارى بزاڤا رزگايخازا ل كوردستانى كرى ، چونكى دەمى خۇدا ھەركەسەك د بزاڤا رزگارى خازا كوردستانيدا پېشمەرگە بەشدار بوون ژ دادگايى رژیمی (جەرىمە مەخلە بالشرف) ھاتنە دادگای كرن ھەندەك ژ وان بەئینە سىدارە دان، بیئت ھاتىی سەئىستىفادە كرن، ژبەر ھندى ئەز بینم ئەف بىراره زۆريا گرینگە، ئى چەند پرسیارەك من ژ لیژنا بەرپزیا ھەى، ئىك بۆمە ديار بکەن كو ئايا ھالەتتى ھوسانى يەنى ھەنە؟، ئەگەر ھالەتتى ھوسا ھەنە ب چ شىوھىەكى يە؟، كىنە وان شكایەتتى دكەن، یادى تر، ئەو ھەكو من تىببىنى كرى قى بېرىدا، كى ئو چەوا ئەو لایەننى كو دى ديار دكەن ئەو پېشمەرگىت كو بزاڤا رزگارى خازا كوردستانيدا دەمى ئەنجامدانا كاری خۇدا بوینە، ئەو كیش لایەن كى دى ديار كەت؟، دى چەوا ديار كەت؟، يا دوى مىكانىزم و ئالیەتتى ديار كرنا ديار نیه؟، كو ئەز بینم ئەفە ژى بیئە ديار كرن، سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سالار.

بەرپز سالار محمود مراد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەراستیا ئەم پەرۆژە بىراره پىویستی بە دىقەتتىكى زۆر ھەيە ھەم لەرووی زەمەنەوہ ، ھەم لەرووی مەحتەوای قانونى و پىموایە لەنیوان بېراره یاساشا ھەر یەك قوھتى ئىلزامى ھەيە، بۆیە بە دیدى من فەرقتىك نییە ، بەلام ئەو قۇناغەى كە ئامازەى پىئەكرى لەسالى (61)دوہ بۆ(91) و دواترىش نوینەرى بەرپز حكومەتى ھەرپم كە ئامازە بەو ھەكات كە باشتر وایە ئە مودەتە تەدویر بكریتەوہ بۆ(5/19) بەعیبارەتى ئەوہى كە ھەلئاردنى پەرلەمانە، پىم وایە لەرووی مەبدەئىەوہ ھەر ئەو مېژووہى كە لە راپۆرتەكەدا ھاتووہ گونجاوترە، چونكە ئىمە بىرمان نەچىت ئەوہ قۇناغە ، ھەقىقەكەيە لە قۇناغى شاخەوہ بۆ شار وە دواترىش كاتىك كە بزوتنەوہى رزگاربخوازی خەلكى كوردستان لە شاخەوہ دىنە شار لەگەل خۇیا لىبووردنىكى سىاسى ئەھىنىت كە بەدیدى من ئەولېبووردنە ھىچ ئىعتىبارىكى قانونى نییە، بەلام كۆمەللىك خەلكى پى ئىعفا كرا، كۆمەللىك ئاسەواری نابەجىشى بەدوای خۇیدا ھىنا، لەوروانگەيەوہ ئىمە ئەگەر ببىنن بگەرپنەوہ بۆ ئەو مېژووہ ئەزانن تا سالى (91) مانگى (10)ش داموودەزگاكانى حكومەتى ئەو سەردەمەش لە ھەرپمى كوردستان مابوونەوہ بەتایبەتى مەحاکم، واتا وەنەبى ھەر ئىمە ئەو قۇناغى شاخەمان تىنەپەراندبىت بەو ئاراستەيە كاربەكەن لەكاتىكا بەرەى كوردستانى ئەیتوانى جۆرىك لەمونەزەم تر مامەلە لەگەل ئەو رەوشە بكات وە كۆمەللىك رووداوى جىاجىا كەوتونەتەوہ ئايا ئەچنە چوارچىوہى ئەمەوہ يا نا؟، ئەمە پرسیارن لە لیژنەى بەرپزە ، من دەمەوئى لەلیژنەى بەرپز پرسیار بکەم ئايا ھالەتەكان چەندن كەمن، زۆرن كەپىویست بە بېرىارىكى لەوبابەتە بكات، وە

ئەسبابەكانى چۆن ئەسەلمىندىر ئىگەر پووداويك پوويداويك لىپىناو بزوتتەنەوى رزگارخوۋازى خەلكى كوردستاندا بووۋە واتا تايىتلەكە ئەوۋە بووۋە راستە پووداۋەكە پوويداۋە ، بەلام ئەو سەلماننە لەبەردەم مەحاكما، لەبەردەم ھەر لايەننىك كە ئەم پەرسە يەكلا ئەكەتەۋە، بەلگەكان ئەبىت چىبىن، چۆن بىن؟ سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو كاك عومەر.

بەرپىز عمر صدىق محمد ھەورامى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تىبىنم تەنھا لەسەر بەرۋارەكە ھەيە، ئەۋەى تا كۆى بىت؟ من پىشنيار ئەكەم تا ئەۋەكەتەبىت كە يەكەم خولى پەرلەمانى كوردستان دەست بەكار ئەبىت واتا تائەۋە كاتەى سوئىدى ياسايى ئەخۆن نەك ھەئبزاردنەكان، چۈنكە ھەئبزاردنەكانىش تاكو ئەۋەكەتە بەفەلى لەكاتى ھەئبزاردنەكانا ئىمە دەسەلاتىكى شەرى ھەئبىرەراۋمان نەبوۋە، بەلام كە ئەۋە رۆژەى كە سوئىدى ياسايى دەخۆن لەۋ دەقىقەيا يان لە رۆژەيا دەسەلاتى تەشەرى ھەرىمى كوردستان و شەرى پىدراۋى گەلمان ھەبىت، واتا لەقۇناغى شەرىيەتى شۆرگىرپىيەۋە ئەگۋازىنەۋە بۇ دەسەلاتىكى شەرى ھەرىمى كوردستان، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو كاك عبدالسلام.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صدىق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دەست پى ئەكەم بە مەسەلەى ۋادەى ئەۋەكەتەى كە ياساكا بەخۆى ئەگرىت، ئەگەر مەبەستمان لەقۇناغەكانە بىگومان تارۋۇزى بلىن نەبەس ئىنتىفازە، بەلگو تەۋاۋبۋنى ئىنتىفازەكە دانانى ناۋچەى دژە فرپىن، بەلام ئەگەر مەسەلەيەكى ياسايى بىت منىش ۋەكو كاك عمر بىرئەكەم بەلام، ھەئەكەين پاشان رەئى بەرپىز ۋەزىرى دادىش بزانىن لە (7/4) حكومەتى ھەرىمى كوردستان سوئىدى خوارد، واتا دەسەلاتى ئىمەى فەلى لەروۋى مەحاكەم و ۋەزارەت لە (7/4) دەستى پىكرد، ئەگەر بىرۋەكەيەك ھەبىت ئىمە ۋاى لى بکەين تا ئەۋە كاتەى دەسەلاتمان ھەبوۋە من پىشنيار ئەكەم بىكەينە(7/4) دەست پىكردنى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بەفەرمى، ئەگەر مەسەلە قۇناغەكەبوۋە بەراستى من لەگەل مەسەلەى ئىنتىفازەمە، يەك، ھەندە پرسىار دىن مومكىنە لە مىشكى منىش سوورابىن، چۆن ئەسەلمىنىت يان ئىجرائات چۆن ئەبىن بىگومان لەۋى ئەۋە كەشكايەتى لىكراۋە كە چەند بەلگە ھەبىن بىسەلمىن ئەم پىشمەرگەيە يان ئەم خەباتكەرە ئەم كارەى كرددوۋە، واتا ئەمىنىت ئەركى ئەۋە دىفاعى ئەۋە بسەلمىنىت كە مەشمول ئەبىت بەم ياسايى ۋە ئەۋە ۋابزانم ئەۋەى مەحاكەمەكانى دىبىت ئەزانن عەمەلەيەكى ئاسانە دەبى بچىت بۇخۆى بەلگە نامە يان تەئىدىك يان ھەر بەلگەيەك بىنت كە فەلەن ئەمە ۋەكو تاك ھەئەساۋە بە ئەنجامدانى ئەۋە ئىشە، ئەگەر ئەمەى سەلماند واتا ئەم ياسايە ئەۋە ئەگرىت و عەفوۋ ئەبىت، سوپاس.

بەرىز حسن محمد سورە/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو كاك قادر حسن.

بەرىز قادر حسن قادر:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىگومان سەرچاۋى ھەموو ھىز و شەرىعتىك گەلى كوردستانە، ۋەسەر جەم شۆرش و سەر كوردەو شۆرشگىپان لە خەلكى كوردستانە ۋە ھەلقولان، پىشمەرگەى كوردستانىش بەخوین و خەبات توانىۋىتى ھەستى نەتەو و نىشتمانپەرۋەرى كوردستان بەزىندوۋى بەئىتتەو، ۋە بەرگەى ھەموو پىلانە دىندانەكانى دوژمن و داگىر كەران بگىت، تەنانەت ئەزموون و دەسكەوتەكانى ئەمپروشان ئەنجامى خۇراگىرى خەلكى كوردستان و فىداكارى و قوربانىدانى پىشمەرگە قارەمانەكانى كوردستانە، بۆيە دەبىت ھەمىشە مېژوۋى خەبات و رزگاربخوازى كوردستان بە بەرزو پىرۆز بپارىزىت، چونكە گەلى كوردستانىش ۋەكو ھەموو گەلانى دۇنيا شانازى بەمېژوۋى خەباتى خۆيە ۋە دەكات، ۋە ھىزى پىشمەرگەش داينەمۆو رۇحى ھەمىشە زىندوۋى مېژوۋى خەباتى گەلەكەمانن و نابىت بەھىچ شىۋە لەناستى خەبات و فىداكارىان كەم بگىتتەو يان ھەولبىرئىت لەژىر بىرو بىانوۋى جۇراو جۇر قوربانى و فىداكارىان لەكەدار بگىت، جا چ جاي ئەوۋى تۆمەت بارىش بگىن، بۆيە من پىشتىۋانى تەۋاۋى خۇم بۇ ئەم پىرۆزە بپارە پادەگەيەنە، زۆر سوپاس.

بەرىز حسن محمد سورە/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو مامۇستا كاۋە.

بەرىز كاۋە محمد امين:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەپراستى ئەو پىرۆزە بپارە من بەپىرۆزە بپارىكى گىنگى دەزانە، چونكە دىفاع كردن لە سومعەى پىشمەرگە و لە پىشمەرگە دىفاع كردنە لە دەسكەوتەكانى گەلەكەمان كە بەخەباتى پىشمەرگە و خوینى شەھىدەكانەمان بە دەست ھاتوۋە، چونكە بەپراستى زۆر مەحاۋەلات ھەيە بۇ ئەوۋى ھەم شۆرشكەمان ھەم پىشمەرگە بەئاراستەيەكى واببەن كە سووكى بگەن يان ناشرىنى بگەن دىفاعكردن ئىمە ۋەكو پەرلەمانتاران ۋەكو ئەو پىشمەرگە دىرىنەنى كە ئەندام پەرلەمانىن دىفاعكردن ئەركى سەرەكى ھەر ھەموومانە بە ئەندام پەرلەمانەكانى تىرشەو، ئەو تىكۆشەرەنەنى كە ھەلساۋن بەكارى شۆرشگىپانە بەسزادانى بەكرىگىراۋان و نۆكەرانى پىژىم كە لەدزى شۆرشى گەلى كوردستان بوونە، ئىمە كە دىفاعىان لىبەكەن بۇ ئەوۋى نەدرىنە مەحكەمە كارىكى زۆر پىرۆزە، بەلام بەپراستى لە سىياغەكەى كە لەكوردىيەكەى كراۋە تۆزىك بە نارىكى كراۋە پىم باشە پىداچوونە ۋەھىكى باش ھەبىت لە لىژنەى ھاۋبەش، كە دەئىت ئەو كەسانەى يان دەئىت ئەوۋى بەشدارى كىرۋوۋە تۆزىك، ئەگەر بلىت ئەو كەسانەى بەشدارىان كىرۋوۋە يان ئەو شۆرشگىپانەى يان ئەو خەباتگىپانەى كە بەشدارىان كىرۋوۋە لە بزوتنەۋەى رزگاربخوازى

كوردستان ئەگەر لەرووی قانونییەو بەگونجیت پیم باشترە تۆزیک قووتی باشتر دەبیت، لە بزووتنەووی رزگاربخوازی گەلی كوردستان لێپرسینەووی تاوانکاری و مەدەنی لێناکریت لەئەنجامی جیبەجێکردنی ئەركیك كە لەكاتی خۆیدا لەلایەن بزووتنەووی رزگاربخوازی كوردستانەووی خراوتە ئەستۆی، بلی (پیی) راسپێردراوە، راسپێردراوە بەقوت ترە خراوتە ئەستۆی وەك ئەوویە بەملی داھاتبیت، بەلام (پیی) راسپێردراوە تەوویەن جیبەجیی کردوو ئەركی قیادە خۆی جیبەجیی کردوو، ئەركی شۆرشگیری جیبەجیی کردوو، ئەگەر بکریت (راسپێردراوە) بەقوت ترە، ھەرودھا من لەگەڵ ھەمان رامە كەھەم نوینەری حكومت ھەندیک برادەرانیش كە ئامازەیان پێدا كە بکریتە یان خولی پەرلەمان یان ماوویەکی تر درێژ بکریتەو كە ئەو تاریخە كاك عبدالسلام باسی كرد، چونكە بەراستی من لە بیرمە كاتی دواي راپەرینیش لێرە لە شاری ھەولێر دامو دەزگای ئەمنی مابوون ھەر لەژێر فشاری سزادان و ئەركی شۆرشگێرانە دەرپەرینان، رۆشتن ئێرەیان بەجیبەشت، ماوویەکی زۆر چەند مانگیك مابوونەو ئەو دامودەزگاكان لێرە بوون، بۆیە منیش لەگەڵ درێژکردنەووەكە ماووەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو گەشەخان.

بەرپز گەشە دارا جلال:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی ئەمە یەكێكە لەو پڕۆژە بریارانە كە مەسئولیەتیکی تاریخە لەسەر شانی ئیمە ئەمپۆ ئەم پڕۆژە بریارە دەرنەكەین، خەلكانیك رۆژانیك تەزجیبەیان داووە كارو چالاکیان بۆ میلەتەكەیان کردوو، ئەمپۆ لە دادگاكان لێیان پرسیرتەووە كاریکی زۆر نا دادپەرورانەییە، لەبەرئەووە من دەست خۆشی لە راپۆرتی ھاوبەش ئەكەم زۆر بەجوانی ھیناویانە لەسەر مەسەلەئەووە كە ئایا مەسئولیەتی جەزائی و مەدەنی ھەردووکی تەرتیب نەبێ ئەمە زۆر كاریکی باشیان کردوو، چونكە تۆ لە ئەساسا بوونی تاوان رەت دەكەیتەووە، لەم مەسەلەییە ھەستاوە بەكارێك، چالاکیەکی شۆرشگێرانە، ئایا چۆن ئەكری تۆ مەسئولیەتە جەزایەكە لی بستییتەووە، بەلام تۆ مەسئولیە مەدەنییەكە لەسەر چ ئەساسێك، كە خۆی نەبیت تاوانەكە لەسەر چ ئەساسێكە تۆ مەسئولی مەدەنی و داوای تەعویزی مەدەنی لی ئەكە كە ئەمە پیم وایە كاریکی باش نییە كە ئیمە بریاری لێبەدەین ھیوادارم ئەندامانی پەرلەمان بریاری لێنەدەن، سەبارەت بە تاریخەكە زۆر باشە كە دەست پێكەكە دیاری كراوە، بەلام پیم وایە یان رای بەرپز كاك شیروان وەزیری داد بەھەند وەرگیریت یاخود تاكووتایی راپەرین كە لە (3/21) بوو ئەو تاریخەش دیاری بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاشتی خان.

بەرپز ئاشتی عزیز صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم پرۆژە پەرلەمانىكى گرېنگە وە بېروام نىيە ھىچ ئەندام پەرلەمانىك نكولى لەو بەكات كە بزافى رزگاربخوازى لە كوردستانا چ رۆلئىكى ھەبوو بۆ ئايندەبەكى گەش بۆ ھەرىمى كوردستان وە دواپرۆژئىكى موستەقر بۆ ھەموو ھاوولائىيانى ھەرىمى كوردستان كە بەدەستى ئەوانەووە ئىمە گەشتوینەتە ئەمپرۆ، بەلام ئەوھش لەگەل ھەستىارى پرۆژەكە ئەو رېگر نىيە لە ئەندام پەرلەمان كە ھەول بەدات بە باشترىن شىوہ وە بەشىوہىەكى ئوسولئى قانونى ياساكە لىرە زۆر رېك و پىك بكرىت وە دەولەمەند بكرىت، من ھەندىك تىبىنم ھەيە لەسەر ئەو ماددەىيەى كە بەرپزانىش پىش من قسەيان لەسەر كرد محتەواكەى جىاوازە لەگەل ناوئىشانى پرۆژە برپارەكە ، لە ناوہرۆكەكەيا باس لە ھەرەكەى تەھەرورپى كوردستانى ئەكات (جراە تنفيذ مهمة كلف بها) واتا ئەو كەسە موكلەف بوو كە عەمەلىەكى سەربازى جىبەجى بەكات، بەلام ئەوہى كە لەناوئىشانەكە ھەيە ئەلئىت(جراە الحركة و بسببها)ئەوہى كە بەسەبەبى ئەكەوئىتە ناو عەمەلىەكى عەسكەرىيەوہ يان موھىمەيەك بە ناچارى ئەكەوئىتە ناوى يان لەوانەيە لە شوپئىكا دانىشتبى عەمەلىەكى سەربازى لە تەنىشتى كراوہ ناچار بوو نەتەكلەف كراوہ نەموكلەف بوو بەشىوہىەكى رەسمى، بەلام بەھۆكارى ناچار ئەبىت كە رەدفعلى ھەبووہ ، زۆرئىك ئىمە تارىخى شۆرشيگىرانەمان ھەيە ، بتولاتى زۆر گەورە ھەيە كە ھى زۆر ئەو كەسانەى كە ئەوانەى ماون و ئەوانەشى كە شەھىد بوون جىگای سەرورەرىن بۆ ئىمە بۆيە موكلەف نىيە لەو دەست و بەردىيەى شۆرشى كوردستانە مەساحەيەك ھەبوو بىت بو موكلەف كردن، چونكە ئىمە ئەزانىن سىستەمى سەربازى لە ناوھىزى پىشمەرگەى كوردستانا ھىزىكى نىزامى نەبووہ كە بەرپىگای موكلەف كردن وە زۆر جارن زۆربەى ھىزەكان ھىزىكى تەوہى نىشتەمان پەرورەى خۆرسكانە لە ھەندىك مەنتىقەيا جواب دانەوہى دەست بەجىيان ھەبووہ، بۆيە بەبروای من ئەمە ئالىرەيا تەتبىق كردنى بەسەر ھەندىك كەسايەتى شۆرشيگىرا زەحمەتە كەتۆ بتوانى بۆى بسەلئىت ئايا موكلەف بووہ يان موكلەف نەبووہ، كە بەبروای من ئەبىت موحتەواكە بەتەواوہتى ناوئىشانەكە ، موحتەواكە لەخزمەتى يەكتريا بىت كە ئەوہ جىاواز ئەبىت بەھەند وەرگىرئىت ، خالىكى تر سەبارەت بەوہى كە ئايا ئىمە تەھىدكردنى ھەرەكەيەكى تەھەرورى بەتەنھا كافىە كە ئىمە بلئىن ھەرەكەيەكى تەھەرورى كوردستان، بەلام لەبەرانبەر كىيە خۆ لە ياساى تراو لە برپارى ترا ئەكرئ كە وتت ھەرەكەى تەھەرورى كوردستانى يەكسەرخەلك بزانئىت كە بەرانبەر بەنىزامى فاشى بەعسى بائد، بەلام پىويستە لەناو ياساكەيا لەبەرانبەر كىيە ھەرەكەى تەھەرورى كوردستانى؟واتا ئالىرەيا بە مەجھول ماوہتەوہ موھىمەكان موكلەف بووہ وە كۆمەلئىك ھەرەكە راسپىردراوہ بە خەلك، بەلام لەبەرانبەر كى كە بە بروای من ئەبى ئەوہ لىرەيا بنووسرىت راستە ئەو ھەترەيە لەرووى زەمەنەوہيە بەبروای من مەسئولەتى قانونىەكە بەتەنھا لەرپىگای زەمەنەوہ كەتۆ ئەلئى لەبەرورارى ئەوہنەى ئەوہنە بۆ موسادىفى ئەوہنە ئەمە رپىگا چارەنىيە كە تۆ ئەو ناوہ ناشرىنە كە ھىزى بزافى رزگاربخوازى كوردستان لەبەرانبەرئى ئىمە ئالىرەيا ئەو ناوہ دانەنەينەوانئى وە ئەگەر ئەمە دوو

ئىجتىمال ھەيە مەن دركەم بە ئەوھش ھەيە، ئەگەر ئىجتىمال ھەيە بۇ ئەو شەپانەي كە وەكو د.أحمد وتى كە زۆر جارە پىكدادانىكى ناوخۇيى لەو مېژووھيا ھەبووھ بۇ خاترى ئەوھى كە ئەوانىش بگىرئەوھ وھ لە بەرانبەر رېژىمى بەعسىش بىگىرئەوھ بە پرۆاى مەن ئەبىت ئىمە ھەر تەوزىچىك وەربگىرىن، بەلام مادام ناوى ھەرەكەى تەھەرورى وتراوھ لە زۆر دۆكۆمىنتى ترا لە كوردستانا كە ئەلئىت ھەرەكەى تەھەرورى راستەوخۇ بۇ زەينىھەتى ھاوولائىيانى كوردستان برىتىيە لە نىزامى فاشى بەعس، بۇيە ئالپىرەيا بە پرۆاى مەن ئەبى ئەو ناوھ تەھىد كرى، خالىكى تر كە مولاھەزەم لەسەرى ھەيە كىيە ئەوھى كە ئەو مەسئولىھەتە بەكلائەكاتەوانى واتا كىيە كە قەرارى تەواو ئەيات كە فىعلەن ئەوھ ھەرەكەيەكى بۇ بزافى رزگاربخواز بووھ ، فىعلەن ئەوھ موكلەھف بووھ يان موكلەھف نەبووھ ئايا ئىمە پىوھرەكانى ھەرەكەى تەھەرورى كوردستان تەھىد كراوھ پىشتر لە قائمەيەكا ئەم ھىزو لايەنانەى كوردستان بەشداريان كىر دووھ لە ھەرەكەى تەھەرورى كوردستانا لە (أ)دوھ بىت تاوھكو ئەخىر خۇ ئىمە قابىلە گرۆپىكى چەكدار كە ناونىشانى ھەبووبىت يان ناونىشانى نەبووبىت رەسمى بووبىت يان رەسمى نەبووبىت لە كاتى خۇيا لەلايەن لايەنە سىياسىيەكانەوھ ئىعتزافى پىكرابىت يان ئىعتزافى پىنەكرابىت ئايا ئەمانە ھەموو ئەو ەمەليانە ناگرئەوھ؟ بۇيە بەپرۆاى مەن ئەمە زەھمەتە مەسەلەى قىاسكردنى ئەوھى كە كى برىار ئەدات لەوھى كە بەشدارى كىر دووھ وھ ھىوادارم خالەكانى پىشترىش بەھەند وەربگىرئىت ، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

فەر موو كاك ئارام.

بەرپىز ابوب نەمەت قادىر(ئارام):

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

بەدئىيەھوھ كارى شۆرپىگىرپانە و خەباتى پىشمەرگە ئەبىت خەلات بگىرئىت نەك بگىرئە تاوان و بەرانبەريان سزا بىرپىن، بەلام ئەبىت ئەوھشمان لەبىر نەچىت بەرگرى كىرەن لە ياسا وھ ھەرۆھە لە سەرۆھرى ياسا بەرگرى كىرەن لەو خەباتە، بەرگرى كىرەن لە خوئىنى شەھىدان كە لە رابىر دوو دا خەرجكراوھ لەپىناو ئەوھى كە مىللەتى كورد بگات بە ئامانجەكانى خۇى، لەبەرئەوھ لەكاتىكدا كە ئىستا ئىمە باس لەوھدەكەين كە پىويستە ئەوھى ياسايە جىبەجى بگىرئى ھەموو كارەكان لەسەر بناماكانى ياسا جىبەجى بگىرئى ئەوھ بەدئىيەھوھ بەرگرى كىرەن لەو شۆرپە و بەرگرى كىرەن لە خوئىنى شەھىدان ، لەبەرئەوھ ئەبى ئىمە لە يادمان نەچىت بەلئى پىرۆزە برىارەكە باس لە قۇناغىكى شۆرپى گەلى كورد دەكات، بەلام كە تائىستاش كۆمەلئىك كىشەى كۆمەلەيەتى ھەيە لەو ماوھى ئەو (40)سالەدا وھ ياخود كۆمەلئىك كارى تاكە كەسىش كراوھ ھەتا ئىستاش ئەو كىشانە يەكللايى نەبوتەوھ ، بەلئى ئىمە ئىستا بەم پىرۆزە برىارە لەوانەيە ئەو تاوانە لەسەر شانى ئەو خەلكە لايەين ئەى ئەوانەى بەرانبەريان تاوان كراوھ چۆن ئىمە چارەسەرى ئەو كىشانە بگەين، لەبەرئەوھ مەن پىشتىگرى لە قسەكانى ئاشتى خان ئەكەم لەكاتىكدا كە باس لەموھىمە ئەكات ئەبى تەھىدى بگەين ، موھىمە دژى دەسەلاتى حىزبى بەعس بى ، ئەو

دەسلەتاتانەى كە لەو دەو پېش بوو بۇ ئەو دەى كە ديارى بېت بەرانبەر بە كېيە؟، چونكە كۆمەلئىك كېشەى تر لە ناو گەلى كوردايە ياخود لەناو لايەنەكاندا پروویداو ، خاىكى كەش ئىسپاتى موھىمەكە كە تەكلىف كراوہ ئايا چ موئەسەسەيەك دائەنرېت كە ئەو موھىمەيە موھىمەيەك بوو شۆرش تەكلىفى كردووہ وە لەپىناوى شۆرشى ميللەتى كوردا بوو ئەبى موئەسەسەكەش ديارى بكرېت ، يەنى بۆئەوہى ئىمە نەكەويەنە ھەلەيەكى قانونىيەوہ ، من پرسيارىك ئەكەم لە لىژنەى بەرپرز يەنى ئىمە ماوہبەكى كورته كە ئەويش برىتييە لە شەرى ناوخۆ لەپاش راپەرىن نەمان توانيوہ تا ئىستا كېشەى زىندانىانى شەرى ناوخۆ و بېسەرو شوپانانى شەرى ناوخۆ چارەسەر بكەين ، ئايا دەكرېت بەبريارىك كېشەى (40) سال كە ئەويش برىتييە لەمەسەلەى كېشەى كوشتن چارەسەر بكرېت؟، زۆر سوپاس.

بەرپرز حسن محمد سورە / جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەر مووكاك برهان.

بەرپرز برهان رشيد حسن:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپراستى ئەم ياسايە ياسايەكى حەساسە ئەمپرو ئەم پەرۆزە برپارە لە پەرلەمانى كوردستان دەرئەجپت لە ئەساسا ئەوہيە ھەموو كەس مافى پەنا بەر دادگاى ھەيە بەھەر چ شپوہيەك بى ، ئايا دادگاى جەزايى بېت يامەدەنى ، بەلام ئىمە ئەمپرو ئەم برپارە قانونىيە كە دەرئەكەين مەنى خەلكىك ئەكەين كەسكالە تۆمار بكات لەكاتىكا ئەمە لەھەندىك شوپنا ئەم ھەقە ھەقېكى تەبىعيە پارىزراوہ ، لەبەرئەوہ چەند مەوادىك ھەيە لە پرووى قانونىيەوہ موئەعەلىقە بە برگەى يەكەم و برگەى دووہمى ئەم پەرۆزە برپارە لەو مەوادانەى كە موئەعەلىقە ، يەكەمىيان برگەى سېيەمە لەماددەى نۆزدەى دەستورى دائىمى عىراق كە ئەلئيت پەنابردنە بەر دادگا مافىكى پارىزراو دابىن كراوہ بۇ ھەموو كەسكىك، برگەى شەشەم ئەلئيت ھەموو كەس مافى ئەوہى ھەيە بەدادپەرورەى مامەلەى لەگەلا بكرېت لەكاتى گرتنە بەرى رپوشوونى دادگاى و كارگىرى لەگەلیدا ، برگەيەكى تر لە قوانيى نافيى تا ئىستا لە عىراقا قانونى مەحكەمەى جنايەتى عولىاى عىراقىە كە ئەلئى ھەموو ئەو حالەتانە ئەگرىتەوہ كە لە سالى (1969)وہ تاوہكو پرووخانى سەدام حسين لە مانگى(2003/4) ئەگرىتەوہ پىي ئەوترىت قانونى مەحكەمەى جنايەتى عولىاى عىراقى ماددەكانى سيانزەو چوارە ئەگەر سەيرىكەين برگەيەكى تيايە ئەلئيت (الانتهاكات الخطيرة للقوانين والاعراف الدولية في النزاعات المسلحة غيردولية) واتا نيزاعاتى داخلى ، واتا جەنگە ناوخۆيەكانى عىراق ئەگەر تەفسىرىكى ئەم ماددەى مەحكەمەى جنايەتى عولىاى عىراقى بكەين ھەموو شەرە ناوخۆيەكانى ھەرىمى كوردستانىش لە سالى(1969)وہ پىي شمول ئەكات، لەپال ئەمە ئىمە قانونى دەولى عامان ھەيە قانونى دەولى ئىنسانىمان ھەيە كە بەپىي دەستورى عىراقى موئەرەفە بە ھەموو موئەدەھاتىكى نۆدەولەتى و بەھەموو لايحەيەكى نۆدەولەتيەوہ لەوانە موئەدەھاتى جنىف كە چوار موئەدەھەدەيەو دوو پەرۆتۆكۆلە ئىزافيەكەى كەباسى نيزاعاتى داخلى ئەكا ، لەبەرئەوہ بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان و ئەندامە

بەرزەنگان ئىمە ئەم ماددە قانۇنىيە دەرئەكەين پىۋىستە تەكلىفكى قانۇنى بىكەين لە نىۋان ماددەى نۆزدە بىرگەى سىيەم و ماددەى نۆزدە بىرگەى شەشەم و قانۇنى مەحكەمەى جنایەتى عولیاى عىراقى ماددەى سىنزەو چواردە ھەرۋەھا موعاھەداتى جنىف و دوو پىرۆتۆكۆلە ئىزافىيەكەى بەشىۋەپەك نەبىت سەبىنى تووشى پەخنەبىن ، ئەۋىش بەشىۋەپەك تووشى پەخنە نابىن ئەو ماددەىيە ماددەىيەكە ئىسلاخ بىرئىت بەشىۋەپەك دابىرئىت كەئەمە بەشىۋەپەكى مۆتلەق نىيە بنووسىرئىت ئىزافەپەكى بۆ بىرئىت ، ئەۋىش ئىسپات كىردنى ئەۋەى كە بەھۆى كە ئىۋە نووسىوتانە لە ئەنجامى جىبەجىكىردنى ئەركىك يان بەھۆپەۋە ئىسپات كىردنى ئەۋەى لەئەنجامى ئەركەكەىيا ئەو كارەى كىردوۋە يان بەھۆى ئەۋە بوۋە ، پىۋىستە لەبەردەمى دادگایا ئىسپاتىكا ئىنجا ئەم عەفوۋ ئەم سەماحە بىگىرئىتەۋە ئەگەر لەخارىجى ئەۋە بىت بەرئىتى ئەمە ئىمە تووشى عەبەى قانۇنى ئەبىن لە رپوۋى دەستورىيەۋە لە رپوۋى موعاھەداتى دەۋلىشەۋە رەنگە مۆنەزەماتى دەۋلى بەيانى بەشىۋەپەكى خىراپ باسما كەن، بۆپە پىۋىستە ماددەى يەكەم ماددەىيەكى زۆر جوانە بەباشى تەكلىفى قانۇنى بۆ كراۋە، بەلام يەك شتى بۆ ئىزافەكىرئىت كە پىۋىستە لەبەردەم دادگای تايبەتمەندا ئىسپاتى بكا كە لەئەنجامى كارەكانى خەپەكەى شۆرشىگىرپى كورد يان بەھۆپەۋە تووشى ئەو مەسەلەپە بوۋە لەۋكاتە ماددە قانۇنىيەكە ھىچ سەغەرئىكى قانۇنى و ھىچ عەبىب و شائىبەپەكى تىا نامىنىت ، من زۆر زۆر سوپاستان ئەكەم.

بەرزەنگان ئىمە ئەم ماددە قانۇنىيە دەرئەكەين پىۋىستە تەكلىفكى قانۇنى بىكەين لە نىۋان ماددەى نۆزدە بىرگەى سىيەم و ماددەى نۆزدە بىرگەى شەشەم و قانۇنى مەحكەمەى جنایەتى عولیاى عىراقى ماددەى سىنزەو چواردە ھەرۋەھا موعاھەداتى جنىف و دوو پىرۆتۆكۆلە ئىزافىيەكەى بەشىۋەپەك نەبىت سەبىنى تووشى پەخنەبىن ، ئەۋىش بەشىۋەپەك تووشى پەخنە نابىن ئەو ماددەىيە ماددەىيەكە ئىسلاخ بىرئىت بەشىۋەپەك دابىرئىت كەئەمە بەشىۋەپەكى مۆتلەق نىيە بنووسىرئىت ئىزافەپەكى بۆ بىرئىت ، ئەۋىش ئىسپات كىردنى ئەۋەى كە بەھۆى كە ئىۋە نووسىوتانە لە ئەنجامى جىبەجىكىردنى ئەركىك يان بەھۆپەۋە ئىسپات كىردنى ئەۋەى لەئەنجامى ئەركەكەىيا ئەو كارەى كىردوۋە يان بەھۆى ئەۋە بوۋە ، پىۋىستە لەبەردەمى دادگایا ئىسپاتىكا ئىنجا ئەم عەفوۋ ئەم سەماحە بىگىرئىتەۋە ئەگەر لەخارىجى ئەۋە بىت بەرئىتى ئەمە ئىمە تووشى عەبەى قانۇنى ئەبىن لە رپوۋى دەستورىيەۋە لە رپوۋى موعاھەداتى دەۋلىشەۋە رەنگە مۆنەزەماتى دەۋلى بەيانى بەشىۋەپەكى خىراپ باسما كەن، بۆپە پىۋىستە ماددەى يەكەم ماددەىيەكى زۆر جوانە بەباشى تەكلىفى قانۇنى بۆ كراۋە، بەلام يەك شتى بۆ ئىزافەكىرئىت كە پىۋىستە لەبەردەم دادگای تايبەتمەندا ئىسپاتى بكا كە لەئەنجامى كارەكانى خەپەكەى شۆرشىگىرپى كورد يان بەھۆپەۋە تووشى ئەو مەسەلەپە بوۋە لەۋكاتە ماددە قانۇنىيەكە ھىچ سەغەرئىكى قانۇنى و ھىچ عەبىب و شائىبەپەكى تىا نامىنىت ، من زۆر زۆر سوپاستان ئەكەم.

فەرموو كاك سەمىر .

بەرزەنگان ئىمە ئەم ماددە قانۇنىيە دەرئەكەين پىۋىستە تەكلىفكى قانۇنى بىكەين لە نىۋان ماددەى نۆزدە بىرگەى سىيەم و ماددەى نۆزدە بىرگەى شەشەم و قانۇنى مەحكەمەى جنایەتى عولیاى عىراقى ماددەى سىنزەو چواردە ھەرۋەھا موعاھەداتى جنىف و دوو پىرۆتۆكۆلە ئىزافىيەكەى بەشىۋەپەك نەبىت سەبىنى تووشى پەخنەبىن ، ئەۋىش بەشىۋەپەك تووشى پەخنە نابىن ئەو ماددەىيە ماددەىيەكە ئىسلاخ بىرئىت بەشىۋەپەك دابىرئىت كەئەمە بەشىۋەپەكى مۆتلەق نىيە بنووسىرئىت ئىزافەپەكى بۆ بىرئىت ، ئەۋىش ئىسپات كىردنى ئەۋەى كە بەھۆى كە ئىۋە نووسىوتانە لە ئەنجامى جىبەجىكىردنى ئەركىك يان بەھۆپەۋە ئىسپات كىردنى ئەۋەى لەئەنجامى ئەركەكەىيا ئەو كارەى كىردوۋە يان بەھۆى ئەۋە بوۋە ، پىۋىستە لەبەردەمى دادگایا ئىسپاتىكا ئىنجا ئەم عەفوۋ ئەم سەماحە بىگىرئىتەۋە ئەگەر لەخارىجى ئەۋە بىت بەرئىتى ئەمە ئىمە تووشى عەبەى قانۇنى ئەبىن لە رپوۋى دەستورىيەۋە لە رپوۋى موعاھەداتى دەۋلىشەۋە رەنگە مۆنەزەماتى دەۋلى بەيانى بەشىۋەپەكى خىراپ باسما كەن، بۆپە پىۋىستە ماددەى يەكەم ماددەىيەكى زۆر جوانە بەباشى تەكلىفى قانۇنى بۆ كراۋە، بەلام يەك شتى بۆ ئىزافەكىرئىت كە پىۋىستە لەبەردەم دادگای تايبەتمەندا ئىسپاتى بكا كە لەئەنجامى كارەكانى خەپەكەى شۆرشىگىرپى كورد يان بەھۆپەۋە تووشى ئەو مەسەلەپە بوۋە لەۋكاتە ماددە قانۇنىيەكە ھىچ سەغەرئىكى قانۇنى و ھىچ عەبىب و شائىبەپەكى تىا نامىنىت ، من زۆر زۆر سوپاستان ئەكەم.

بەرزەنگان ئىمە ئەم ماددە قانۇنىيە دەرئەكەين پىۋىستە تەكلىفكى قانۇنى بىكەين لە نىۋان ماددەى نۆزدە بىرگەى سىيەم و ماددەى نۆزدە بىرگەى شەشەم و قانۇنى مەحكەمەى جنایەتى عولیاى عىراقى ماددەى سىنزەو چواردە ھەرۋەھا موعاھەداتى جنىف و دوو پىرۆتۆكۆلە ئىزافىيەكەى بەشىۋەپەك نەبىت سەبىنى تووشى پەخنەبىن ، ئەۋىش بەشىۋەپەك تووشى پەخنە نابىن ئەو ماددەىيە ماددەىيەكە ئىسلاخ بىرئىت بەشىۋەپەك دابىرئىت كەئەمە بەشىۋەپەكى مۆتلەق نىيە بنووسىرئىت ئىزافەپەكى بۆ بىرئىت ، ئەۋىش ئىسپات كىردنى ئەۋەى كە بەھۆى كە ئىۋە نووسىوتانە لە ئەنجامى جىبەجىكىردنى ئەركىك يان بەھۆپەۋە ئىسپات كىردنى ئەۋەى لەئەنجامى ئەركەكەىيا ئەو كارەى كىردوۋە يان بەھۆى ئەۋە بوۋە ، پىۋىستە لەبەردەمى دادگایا ئىسپاتىكا ئىنجا ئەم عەفوۋ ئەم سەماحە بىگىرئىتەۋە ئەگەر لەخارىجى ئەۋە بىت بەرئىتى ئەمە ئىمە تووشى عەبەى قانۇنى ئەبىن لە رپوۋى دەستورىيەۋە لە رپوۋى موعاھەداتى دەۋلىشەۋە رەنگە مۆنەزەماتى دەۋلى بەيانى بەشىۋەپەكى خىراپ باسما كەن، بۆپە پىۋىستە ماددەى يەكەم ماددەىيەكى زۆر جوانە بەباشى تەكلىفى قانۇنى بۆ كراۋە، بەلام يەك شتى بۆ ئىزافەكىرئىت كە پىۋىستە لەبەردەم دادگای تايبەتمەندا ئىسپاتى بكا كە لەئەنجامى كارەكانى خەپەكەى شۆرشىگىرپى كورد يان بەھۆپەۋە تووشى ئەو مەسەلەپە بوۋە لەۋكاتە ماددە قانۇنىيەكە ھىچ سەغەرئىكى قانۇنى و ھىچ عەبىب و شائىبەپەكى تىا نامىنىت ، من زۆر زۆر سوپاستان ئەكەم.

دىيارە بەعزىك لە قسەكانەم كرا كاك بورھان بنەما قانۇنىيەكانى ئەم موزوعەى تەۋزىج دا ناچمەۋە سەرى ، ئەمەۋى لەدىۋىكى ترەۋە قسەى لەسەر بىكەم، يەكەم : ئەمە ئەگەر بەلۆزىكى سىياسەت و مەنتقى شۆرپش مامەلە لەگەل ئەم مەسەلانە بىكەين عىسمەت ئەدەين بەشۆرپش كە لەتەمەنى شۆرپشى ئىمە ھەلەپەك نەكرائە ، ئەمە پىم واپە ھىچ لۆزىكىك ئەمە قىبول ناكا ، دوو : ئەم مەسەلەپە مەسەلەى حقوق و ئىستىحاقاتە ، سى : ئەگەر مەحكەمەش دىيارە شۆرپش لە ھەموو قۇناغەكانىدا مەحكەمەى شۆرپش ھەپە ، ئەگەر بەمەحكەمەش ئەمە كرابىت، يەعنى ئىجرائاتىك كرابى كەسىك كوزرابى ئەۋكاتەى شۆرپش واپزانى ئەم كەسە لەچوچىۋەپەكى سىياسىا ئىش ئەكا رىگەرە لەبەردەم شۆرپشا ، ئەگەر ئىستا ئىسپات بى ئەو حكومى شۆرپشەى ئەو كاتە ھەلەپە ، ئىستاش ئەبىت تەعوىزى بىكات، يەعنى تەنانەت ئەگەر مەحكەمەش كرابىت لەدادگای شۆرپشا ئەمە كرابى وە ئىستا بۆى دەرگەۋى لەرئىگاپەكى قانۇنىيەۋە بۆى دەرگەۋى كەئەۋەى مەحكەمە كىردوۋىپەتى ھەلە بوۋە ، دىسان پىۋىستى بە ئىستىحاقاتە نەك ئىمە بىن بە بىرپارىك عىسمەتىك بدەپنە بەر شۆرپشك يان بەركەسىك ئەمە يەك ، دوو لەپال شۆرپشا ناكىرئىت ئىمە ھەلەكاران خۇيان بشارنەۋە ئەنجا لەناو شۆرپشا ئىمە خەزئەكەم ھەموومان لەۋە ئەچىت بە مۆتلەقى نەلئىم ھەموومان

، زۆربەمان خويىندىبىتمانەۋە موزەكەراتى كۆمەللىك لەسەركردە سىياسىيەكانى ئەمەمان خويىندوتەۋە ئەللى جارى ۋاھەبوۋە سى كەس گوژراۋە مەفرەزە نىردراۋوۋە بۇ كوشتىنى نەفەرىك سى كەس بەبەرائەت گوژراۋە لە چوارەمىنا پىكراۋە ئەم سىيانەى تر تاۋانىان چىيە ، ئەم شەخسە كە چوۋە كردوۋىيەتى؟ تەكلىف كراۋە ، يەنى بەرەغبەتى خۇى بەشەپرى عەشايەرى بەشتى تر نەچوۋە ، ئەمە تەكلىف كراۋە برۇ احمد ناۋىك بكوژە ئەم احمد ناۋە سى احمد ناۋ گوژراۋە ئەۋان نەبوۋن لە چوارەمىنا احمد پىكراۋە احمدى حەقىقى ، ئەم سىيانەى تر تاۋانىان چىيە ۋە ئەم شەخسەش موكلەلف بوۋە بەكردنى عەمەلىيەكە بەگوژرانى احمدكە موكلەلف بوۋە فىعلەن موكلەلف بوۋە ، لەبەرئەۋە يەنى دەقىق نىيە بەموتلەقىيە ۋە ئەمە ئەم برپارە عىسمەت ئەداتە دەست ھەموۋ ئەۋانەى كە لەناۋ شوپشا بوۋن كە موستەحىلە لەدىنىشا عىسمەت بۇ كەس نىيە نەك لە شوپشا لەدىنىشا كەس مەعسوم نىيە ئەم مەنتقە مەنتقىكى دەقىق نىيە ئەبىت نىمە حىسابى ورد بۇ ئەمانە بىكەين ھەرئەۋەندە ئەللىم من تەئىدى قسەكانى كاك بورھان ئەكەم ئەبى ئىتارى قانونى خۇى جىببىتەۋە ، ئەمە ئەدىلەى ئەۋى ، ئەمە ئىسپاتى ئەۋى ، ئىنجا ئەگەر ئەدىلەۋ ئىسپاتەكەش لەسەردەمى خۇيا دروست بوۋن ئىستا ھەلەى ئەۋ ئەدىلەۋ ئىسپاتەش دەرگەوت ، دىسان ئەبىت تەعويز بىكرىنەۋە ، سوپاستان ئەكەم.

بەرپىز حسن محمد سورە/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموۋ ھاۋرازخان.

بەرپىز ناسك توفىق:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىاربوو ھاۋرازخان لەباتى من نوسىبوۋت كاتى خۇى جا نازانم قسەبىكەم يان چى.....

بەرپىز حسن محمد سورە/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ۋەاللە خۇشى ناۋى نوسىۋوۋە.

بەرپىز ناسك توفىق:

نا، نا دەستى ھەئەبىرى ، تەكىدبە كە دەستى ھەئەبىرى.....

بەرپىز حسن محمد سورە/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

كاك كاردۇش لىرە نىيە دواى ئەۋ كاك كاردۇيىيە. فەرموۋ ئاھەنگ خان.

بەرپىز ئاھەنگ عارف رۇۋف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ئەۋ قەرارە زۆر موھم و گرىنگە ھەقە ئەمە ئىعادەكى تارىخ لە حەربى عالەمى دوۋەم بىكەينەۋە لەھەر قەراراتىكى ئىقتىسادى لە دونىايە دەرھاتبوۋ ئىعفاۋ تەبىعاتى چىيە؟ ، بەرپىز شەكەم نىيە بەرپىز ۋەزىرى داد مۇتەلىعترە و موحتەمەلە زۆر زۆر لە من لە ھەندىك قەرارات كە لە دونىايە

دەرچووه له وولاتی خوښمان دەرچووه ، ههروهها بهرپرزان ئەندامانی لیژنه، پيشی هه موو شتيکی دەست خوښی له ناشتی خانى دەگەم بەراستی فەلسەفەى پيشمەرگەى زۆر بە جوانى ڕوونکردووه وایکرد ئیمە بزەبت لۆ ئەو قانونەى زۆر بە جوانى بچین ، فەلسەفەگەى کەمەهامى ئيشيکی شۆرشگيرانه لۆ پيشمەرگە کە هه موو ئیمە فەخرى پیدەگەين زۆر زۆر بە فەلسەفەیهکی جوان ڕوونى کردووه و ابزانم تەئیدی 100% سەدە سەدى قسەکانى دەگەم ، دوو من سوئالیك له بهرپرز وهزيرى داد دەپرسم تەبیعاتى ئیقتیسادى لەسەر ئەو قانونە ئەگەر تارىخ بگەرپینەوه چیه؟ بهرپرز وهزيرى داد خۆت باش دەزانى تەبیعاتى ئیقتیسادى کە قەوما لەسەر قانونى ئیسلام زراعى و ابزانم بهرپرزت موحتەمەله بلایى هەندیک دوور بیت لەو قانونەى ، بەلام ئەگەر بگەرپینەوه ناوهرۆکهگەى زۆر حالاتى گوشتن و ئیعضاوشى لیبوو قانونى ئیسلامى زیراعیهگە دەرچوو هەتا هەونکە ئالییهتى لەسەر وولات مایهوه لەسەر کشتوكايش لەسەر زۆر شتیش هیه بهرپرزت باش ئەوه دەزانى نازانم تەبیعاتى ئیقتیسادى ئەو قانونە کەئەمه تەنفیزی دەگەين چى دەبیت؟، ئەوه لەلایهکی لەلایهکی کە ئەوهى بهرپرز كاك عبدالسلام گۆتى چۆن دەيسەلمینین بهرپرزان ئەگەر حکومهتى فیشى ئیعادەى تارىخى حەربى عالهى دووم بگەينەوه چۆن دەيسەلمینین بەبەلگە لەحکومهتى فیشى ديار دەگەوئیت زۆرشت نەمان تانى بيسەلمینین ، ئەى چۆن دەيسەلمینین کەتاوان باریک بەناوى پيشمەرگە شتيکی کردبى ئیستا حورو تەلیقه موحتەمەله لەکاتى مردن ههروهكو سەرۆكى فەرهنسا میتران وتى موحتەمەله من مانگیگ نەمزانیبى موساعدهى حکومهتى فیشیم کردبى کەئیستا لەسەر تەختى نەخوښیمە دەگەرپیمەوه دەلیم ئایا ئەوه راستم کردیه یان هەلە ، زۆر جار دەبینى بە ئیعتراف ئەتو دەگەويه عمریکى موعهیهن ، سنهکی موعهیهن کە زەمان بەسەرچووه تەبیعاتى ئیقتیسادى لهوهى زۆر زۆر موهمیه دەبیت ئیمە زۆر بەتەئنى ئەوهى بلاین ، چونکە ئەو کەسى ئەمه بەتاوانى گوشتن بردیتمانه ژوورئى و حەپسمان کردیه کە ئەوهرۆ دەرى دەینین ئەوهى کە لەسەرى بووهو زەریبهى دایه و تەعویزی دایتەوهو مالى چوووه مولگی چوووه دەبیت هه موو بگەرپینەوه لۆى ، لۆیه دەبیت زۆر بەتەئنیق قسەگەى كاك عبدالسلامى چۆن دەيسەلمینین زۆرنالیهتیکى موهمیه ، زۆر سوپاستان دەگەم.

بەرپرز حسن محمد سورە / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەر موو كاك سالم.

بەرپرز سالم توما كاکو:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆریبهى قسەکانم کرا تەنها دوو مولاخەزەم مایه یەکیان تەئیدی قسەکانى كاك عبدالسلام دەگەم تارىخهگەى (92/7/4) بیتن ڕۆژى دەست بەکاربوونى یەگەم دەسلالتى کوردستان، دووهمیان ناوئیشانى پڕۆژەگە هەرچەندە بریارهکە موعالهجەگراوه ، پیم باش بوو بەناوى بزووتنەوهى رزگار یخوآزى کوردستان بینه کوردى ، زۆر سوپاس.

بەرپرز حسن محمد سورە / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو بەفرین خان.

بەرپۇز بەفرین حسین خەلیفە:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپۇز ئەندامانى پەرلەمان ديارە پيشمەرگە بەشىكە لە ميژووی خەباتى پر لەسەرودى گەلى كورد وه ناوى پرۇزىشيان بۆهەتا هەتايە لە ميژووی خەباتى ميلەتەكامان بەدرەوشاوهي ئەمينتەوه لە پرۇژيكا كە ئەوان مەرگيان هەبژارد پشتيان لەمال و منداڵ و كەسوكاريان كرد كەم كەس هەبوو شان بەدەنە بەر ئەم ئەركە قورسە، بۆيە هەرچيەك بۆ ئەوان بكریت هېشتا هەرگەمەو تاجى سەرى ميژووی ميللەتى كوردن و رەمزن بۆ خەبات و تيكۆشانى گەلەكەمان ، بەلام من ليرەدا راستى نایشارمەوه مەترسيەكەم هەيە لەژير سيبەرى پرۆژەى ئەم برپارە لەحكومەكانى ئەم برپارە كەسانىك هەبن لەژير ناوى پيرۆزى پيشمەرگە يان لەژير ناوى بزوتنەوهى رزگاريخوازى گەلى كوردستان لەكاتيكا كەپشتيان لەميللەتەكەيان كەردبیت و هاوكار بووبن بۆ رژیمة يەك لەدواى يەكەكان بتوانن سوود مەند ببن لىي بەتايبەتى ئەوانەى كە لە پرۆسەكانى جينۆسایدى گەلى كورد ئەنفال ، كورتر بلیم كەسانى خۆفروش ئەمانە بتوانن ببن بەسيبەريك ئەوان لىي سوودمەندبن و لەژير ناوى پيرۆزى پيشمەرگەدا ناوى ئەوانيش لەكەداركەن ، بۆيە من تەك ئەكەم كە بەخائىك لەناو پرۆژە برپارەكەدا ئەوه ببیتە بوون كە بەهيج جۆريك ئەوانە مەشمول نابن بە حكومەكانى ئەم برپارە ئەوه خائىك ، خائىكيكەش لەسەردەمى بزوتنەوهى رزگاريخوازى گەلى كوردستانا وپراى ئەوهى كە لەخەبات و شۆرشا بوون دژ بە رژیمة بەعس و رژیمة يەك لەدواى يەكەكان لەنيوان خۆشيانا ناكۆكى و ململانىي توند هەبووه بەراستى ئەمانەش زۆر جار كارى نەخوازاو و ناخۆشى ليكەوتۆتەوهو زۆر جار شەرى براكوژيش هەبووه لەسەردەمى شاخا ، ئايا ئيمە ئەم پرۆژە برپارە چۆن ئەگونجيين لەگەل ئەوهى كە ئەوانيش مەشمول بن بەم پرۆژە برپارە ، ئايا ئەمە ئەوان ئەگریتەوه يان شتيكى جيايە؟ ، بەس بەراستى بەبۆچوونى من ئەمە شتيكى جيايە و پيوست ناكات كە دەقى ئەم برپارە بيان گریتەوه ، بەلكو تەنها ئەوانە بگریتەوه كە لەخەبات و تيكۆشانا بوون دژبە رژیمة بەعس و رژیمة يەك لەدوايەكەكان لە سەردەمى بزوتنەوهى رزگاريخوازى گەلى كوردستان و بەهيج جۆريك تەنكىد ئەكەمەوه ئەو كەسانە مەشمول نەبن لە ژير سيبەرى ئەم ياسايە كە دەستان هەبووه لە پرۆسەكانى ئەنفال و جينۆسایدى گەلى كوردستان ، زۆر سوپاس.

بەرپۇز حسن محمد سورە/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شيردل.

بەرپۇز شيردل تحسين محمد:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

كەدەئەيت (ضربىنى وبكى ، سبقنى واشتىكى) لەباتى ئىمە ئەوان بەدەينە دادگا ئەوان ئىستا بىن تىكۆشەرانى ئىمە ئەوانەى كە دوينى بەسەر و سامان و بەگيان و روحى خۇيان و بە نازىزانى خۇيان چوونە بەشداريان كىردووە لەووزوتنەيه، ئەو ھەرگەيە بىن ئىستا ئەوان بەدەينە دادگا ، بەراستى پىم وابى ئەو ھەق وايە ئەومافەش بەدەين بەوكەسانەى كەوا زولمىان لىكراوہ كەس وكريان لى شەھىد كراوہ ، زولمىان لىكراوہ ، بەلام ھەندىك شتىش ھەيە ھەقىقەتەتەك ئىمە دەبىت ناگادارى بىن لەبن سىبەرى شۆرشى بزووتنەوہى رزگاربخوازى گەلى كوردستان تاوان روويداوہ، پىشمەرگە نەيكردووە، ھاوولتى ھەقوايە ئەوانەش جوداگەينەوہ ئەو تاوانەى كە تاوانىكىن يان پەيوەندىان بەشۆرش و بزووتنەوہكە نيە ، خەتكەك لەپەناى پىشمەرگەياتى ئەگەر سەلندرا تاوانىكى ئەنجامدايىت پىشمەرگە ، نەبووبى يان بەفەرمانى فەرماندەكەى خۇى يان لايەنەكى خۇى يان شۆرشەكەى خۇى ئەو كاردەى ئەنجام نەدابى بەسەرى ساغ بووبىتەوہ ھەق وانيە ئىمە داكۆكى لەوہش بكەين ، زۆر سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامى فەرموو، زۆر ناوت ھات بەوہى ئىزعاج بووى.

بەرپز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى من سوپاسى ئەو خوشك و برانە دەكەم كە ناوى منيان ھىنا، بەلام لەمەبەستىكى من وابزانم بەشىوہىەكى تر باسكرا بۆيە ھەقى خۆمە بۆ مەحزەر من وتم دىفاعەن لەسەر ئەو نەسەى ھەيە كە، ئەگەر وتراوہ لەبەر ئەو ئەركەى پى سىپىردراوہ يان لە ئەنجامى واتا ئەم ماددەيە ھەق موقاضات دەھىتت ھىچ نىكى نابىت تۆ ھەقت ھەيە داوا لەسەرى قەيد بكەى ، بەلام دىي كە ئەئەت من نابىت موحازات بكرىم(لا يجوز اسئلة) پىت ئەئەت چۆن ئەو دەليل ھەيە تۆ بەشداربووى لەو تاوانە ، بە ناوى حكومەت ئەئەت يەعنى مەحكەمەى تاوان ئەوكاتە ئىشى ئەوہو دىفاعى ئەوہ بلىت من بابە نابى چونكە من مەشمولم بە ئەحكامى ئەم قانونە، مەبەستم لەناو نەسەكە، ئالىتەكە ، ديار كراوہ ، وازحە ، لە مەحكەمە وازحە، يەعنى چونكە جەرىمەكە بەناوى ئەوہ ، مەسەلەن بۆيە نەموت يەعنى دەبى لە ماددەكە وەكو وا تىگەيەنرا، يەعنى وتيان عبدالسلام ئەئەت بائەوہ وازح ببىت لەماددە من وام نەوتوہ ، من ئەئەت ئەم نەسە ھەرخودى خۇى مەزمونە كە دەبى ئەوہ بكرىت ، سوپاس .

بەرپز حسن محمد سورە/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمووژيان خان.

بەرپز زيان عمر شريف:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگیری لەم برپارە ئەکەم کاتیەک کە برادەران زۆر باسیان کرد کە ئەمانە تۆمەتبار نین بەلگۆ شایەنی خەلاتن، بەلام من یەک پرسیارێکم هەیە بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان کاتیەک بەناوی حەرەکەى تەحەروریهوه شەخس هەلئەستیت کە خەلگێکی بێتاوان دەستی هەیە لە شەهید بوونی خەلگى بێتاوان ئایا ئەوه چۆن چۆنى لەم برپارە جیگای ئەکریتەوه؟ کە خۆی بەناوی حەرەکەى تەحەروریهوه، بەلام ئەو کەسەش تاوانى نییه ، سوپاس.

بەرپێز حسن محمد سورە/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک لقمان.

بەرپێز لقمان سلیمان حسن:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپرای منیش ئەمە پرۆژە برپاریکی گرینگە، چونکە هەموو گەلێک کە بەقونای شۆرش و بەرخۆداندا گوزەری کردوووە دواى رزگارى لە داگیرکاری و ستم شۆرشگرەکانى خەلات و بە سیمبول کردن کردوووە نەك ، سزادان من تیبینیم لەسەر بەروارەکە هەیه لەجیاتى راپەرىنى سالى (1991) بکریت بە بەروارى رووخانى دکتاتۆر سەدام حسین، ئەگەر هەلە نەبم بەروارەکە (2003/4/9) یە ، چونکە لەناوچەکانى ژێر حوکمی چەپۆکی سەدام حسین کە تا ئەو کاتە داگیر کراو بوون وەکو کەرکوک و خانەقین و دووز و شەنگال و ناوچەکانى تریش هەندیک چالاکى پێشمەرگانە ئەنجام دراووە ئەگەرچی کەمیش بێت، بەلای بۆ ئەو ناوچانە ئەبى حیسابیک بکریت بەراستی، چونکە ئەبى حیسابیک بۆ ئەو ناوچانە ، بۆ ئەوبەروارەش بکریت کە هەندیک چالاکى پێشمەرگانەى تیا ئەنجام دراو ، زۆر سوپاس.

بەرپێز حسن محمد سورە/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا فرمان.

بەرپێز فرمان عزالدین محمود:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە دەست خۆشى لە راپۆرتە هاوبەشە دەکەم ، برادەران بەراستی پشتگیری لە قسەکانى کاک بورهان و کاک سمیر دەکەم وە هەرودەها بەفرین خان بەراستی دەرچوونى ئەو پرۆژە یاسایەو هینانە پەرلەمان و گفتوگۆ کردن لەسەرى بەراستی من پێم وایە کاتەکەى زۆر درەنگە، دەبوايە زۆر بەر لەئێستا ئەو پرۆژە یاسایە لەلایەن حکومەتەوه بەهاتبايە پەرلەمان و گفتوگۆی لەسەر بکرايە، هەر بۆیە ئەو یاسایە دواخرا جورئەتیدا بەکۆمەلە خەلگانیک لەسەر دەمى خۆیدا لەخانەى خیانهتى نیشتمانى دا بوون ئیستا جورئەتى ئەوهیان هەبى بێن لەسەر ئەو کەسانەى کە لە رۆژانى رەش و ئەو کەسانەى کە هیچ ئومیدک نەمايوو میلیلەتى کورد لەسەر ئەوانە خەبات و مومەرەسەیان لەگەل رژیمة یەك لەدوايەکەکانى عێراق دەکرد ئیستا ئەوانە کەس و کاری ئەو خائینانە بەراستی جورئەتى ئەوهیان بى بێن ئەو تیکۆشەرانهمان راپیچی دادگاگان بکەن ، هەرودەها داواى یاسایان لەسەر بنووسن ، دیارە ئەوهى کە بەفرین خان باسى کرد

بەپراستی من زۆر لەگەڵ ئام ، بەلام ئەگەر ئىمە دىين ياسايەك دەردەكەين بۇ ئەوەى كەس و كارى ئەوانەى كە لەو خانە دابوونە كە باسكرد كە خیانەتە، بەلام لەهەمان كاتدا بەپىي ياساى تاوانەكانى دادگاى عىراقى ، ئەى ئەو كۆمەلە خەلگانەى هەنە كە دەستيان سوورە وە يەكلا بوويتەو لە دادگا دەستيان سوورە بەكوشتن و بە ئەنفالکردنى جينۆسايدى تاكە تاكەى ئەو ميللەتە باشە لەبەر چى تاكو ئىستا ، ئەگەر حكومەت هيندە سوورە ئەگەر لەرووى مافى مرؤفەوە بيت لەگەل هەر ئىعتىبارەكى دىكەبى دەبى ئىستاش ئەوانە بەپراستی يەكە يەكە راپىچى دادگا بكرائىنە بۇ ئەموانە هەمووشمان دەزانين ئەوەى لەو ھۆلەيە ئەو (258)كەسەى كە داواكرائىنە وە تاوانبار كراينە بە برپارى مەحكەمەى تاوانەكانى حكومەتى عىراقى لە (2007)ەو ئەوانە داوايان لەسەرە وە ئەوەى كە لەسەريانەو پىشكەش كرايە بە گرینگترين ئەو جىبەتانەى كە لە هەريمى كوردستان هەن وەزارەتى ناوڤو ، وەزارەتى شەهيدان ، سەرۆكايەتى هەريم لەگەل سەرۆكايەتى حكومەتى هەريمى كوردستان ، ديارە ئەووش دەبى خۆى لە خۆيدا چارەسەر بكرىت، ئەوەى خەباتگىر جورئەت دەدەن بەخائىنەكە كەبىت داواى لەسەر تەسجىل بكات، بەلام كەس و كارى ئەنفال هەموو رۆژىك لەبەردەمى پەرلەمان رادەووستن، هەروەها كەس و كارى ئەنفال لە ناخۆشترين زروفى ماددى و مەعنەوى و دەروونيدا دەژين ، بەلام تاكو ئىستا ئەو تاوانبارانە ناخەنە بەپراستی خانەى تاوان و راپىچى دادگايان بكەن و ئۆقرەژەريش بە كەس و كارى ئەنفال و ئەوانەى كە دەرەفقان كرايە بىتن ، خالى تر بەپراستی دەمەوئىت قسەى لەسەر بكەم كۆمەلە خەلگانىك هەيە ، بەپراستی هەيە بووە ئىستا لە ژياندا نەمايە لەسەردەمى شەرى ناوڤو كە ئەو خەلگانە رەنگە كۆمەلەك تاوانيان دەرەق بە يەكە يەكەى ئەو كۆمەلگايە ئەنجام دابىت، ئەى ئەوانە كە ئەو تاوانەيان ئەنجام دايە ئىستا دالەدەارى يەك لەحيزبەكانى دەسلەتن دەفەرموو با ئەوانىش پڕۆژە ياسايەك لەحكومەتەو بەبىتن چارەسەرىك لەوانەش بكرىتن وە ، زۆر سوپاس.

بەريز حسن محمد سورە / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ناسكە خان.

بەريز ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە من سەرەتا پىشتگىرى هەموو ئەوانە ئەكەم كەباسيان لە عىنوانەكەى كرد بەپراستی حەزئەكەم عىنوانەكەى موراجەعەيەكى بكەينەو، چونكە لەگەل ناوەرۆكەكەيا تۆزىك تۆ كە باس لەلئبوردين ئەكەى ئەوونەى من لەم چوار سائە لە تەشرىعا ئىشمان كردبىت واهەستەكەم لئبوردين داواى تەحقيق و موحاكەمەو حوكمدانە ، تۆ يەككى ئەبوورى كە حوكمى دراو، بەلام لەخوارەو كە ناوەرۆكى ماددەكە ئەخوئىنیتەو باس لەو ئەكات كە لئپرسىنەووش نىيە، يەعنى هەر وەقف كرى، يەعنى هەقى شكاتيش ناھيلى ، بۆيە جارى عىنوانەكەو ناوەرۆكەكەى وەكو يەك لئكرىت، دوو من هەمان ئەو پرسىارانەى كە ئامىنە خان كرى بەپراستی منىش هەر هەمە ئەووش ئەوئەبى بۇ ئەوەى كاتىك كەبىرپارىك يان ياسايەك

دەرئەكرىت دوایی قوۋتەكەى به قوۋت بېت لەتەنفىزا دووم توشى عەبىدارىمان نەكات، چونكە خۆمان ئەزانىن ياسامان دەرگردووو لەم پەرلەمانە كە لەماوەى تەمەنيا ھەر ئەسلەن تەنفىز ناكرى ياوهقف ئەكرى يان ھەموار ئەكرى ئەو حالەتانە چەنن؟ ئايا ئىمە ھەتا ئىستا دەزگايەك ھەئساو بەوہى كە بزانین عەدەدى كۆى ھەموو ئەو پىشمەرگەنەى كە لە زمنى خەباتى رزگاربخوازی گەلى كورد بوون كۆى عەدەدى ھەموو يان چەندە؟ ئىجسايەمان ھەيە ئەمە يەك ، دوو ئايا عەدەدى ئەمانە ئەوئەندەيە ئەو حالەتانە چەندن؟ كە شەكوایان لەسەرە؟ ھەقوايە لیژنەى ياسایی یا وەزیری داد ئەوھمان بۆ روون بكتەوہ بۆ ئەوہى بزانین چۆن دەنگ ئەدەين ، بزانین چەندن ئەو حالەتانەى كە وایە؟، سى : بەراستى منیش ئەيلىم چۆن ئەسەلى وەكو ئەوہى كە بەفرین خانیش ئىشارەتى پىيا ئايا لەژىر ناوى پىروزی خەباتى رزگاربخوازی گەلى كورد و ناوى پىشمەرگە كۆمەللىك كەس ناچىتە ژىر ئەم بىرپارەوہ و بە ھەزو مەيل بى، بە تەزكیە بى ياخود بەھەر ھۆكارىكى خۆمان ئەزانىن ئەویش بچىتە زمنى ئەمەوہو لىپرسىنەوہى لىنەكرى ، خالىكى تر تەواو پىشتگىرى قسەكانى كاك بورھان ئەكەم كە بەراستى ھەقوايە لایەنى قانونىيەكەى تەكفى قانونى بۆ بىرەخسى بۆ ئەوہى ئەو مافە لەخەلك زەوت نەكات كە شەكو بكات ، بەلام دوایی بىسەلینى كە ئەو لە زمنى خەباتگىر بووہ ، خالىكى تر كە من مولاھەزەم ھەيە لەسەرى لەسەر بەروارەكەيەتى فەلسەفەى ئەم بىرپارە بۆ ئەوہى كە ئەو كەسانەى كە لەخەباتى رزگاربخوازی گەلى كوردا كاریان كوردووہ بۆچى عەفوویان ئەكەين ، عىلەتەكە لەبەرئەوہى كە موكلەلف بوون ئايا ئەوہى كە لەشەرى ناوخۆدا روویداوہ جوړىك نەبووہ لە تەكلىف؟ ئايا پىشمەرگەيەك ياخود كەسىك كە لە حىزبىكى ديارى كراو تەكلىفى لىنەكراوہ كە ئەو شەرە كراوہ؟ ئايا دوای ئەم بىرپارە شتىكى تر نایەتە گۆ؟ ئايا دوای ئەم بىرپارە خەلكانىكى تر نایەنە پىشەوہ؟ ھەقى خۇيان نىيە ئەوانیش بلین جاخۆ ئىمەش موكلەلف بووین ئەى ئىمە بۆچى مافمان ھەتا ئىستا لەزىندانى سىاسيا يەكلايى نەكراوہتەوہ؟ بەراستى ئەم بىرپارە ئاوا كە سەيرى ئەكەى بىرپارىكە بىلفىعل منیش ئەيلىم ئەوہى كە خەباتى كوردووہ ئەوہى خەباتگىر بووہ ئەبىت خەلات كرىن نەك بىين مەھاسەبەى بكەين لەسەر شتىك كە كاتى خۆى بۆتە سەبەبى ئەوہى كە ئىمە ئىستا لەم ھۆلە دانىشىن، بەلام ديسان ئەيلىمەوہ جارىكى تر ئايا لەژىر ئەم ناوہ لەژىر ئەم ناوئىشانە ديسان نابىتە عەفوو كردنى كۆمەللىك خەلك كە دەستيان ھەبووہ لە تاوانى ئەنفال و تاوانى جىنۇسايدى گەلى كوردا ، زۆر سوپاس.

بەريز حسن محمد سورە / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ھاوړاز خان ناوت نووسراوہ، قسە دەكەى.

بەريز ھاوړاز شىخ احمد.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من دەستم ھەلنەبىبوو.

بەريز حسن محمد سورە / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاردۇ.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەرپاستىدا ئەو پىرۋىيە پىرۋىيەكى ھەستىيارە ، بەلام زەرورىيە لەبەرئەوۋى گىرفنى واھىيە ، ياسا دەرەكرىت لەپىناۋى رىكىخستى بوارىك كە دەتوانى كارىگەرى ھەبى لەسەر سەقامگىرى كۆمەلەيەتى ، لەسەر ئاشتەوايى كۆمەلەيەتى ، پىۋىستە ئەو ياسايانە ئىمەش دەرىدەچۈپىننن يا پەسەندى دەكەين ئەو ئامانجە بېيىكى كە مەبەستى ياساگەيە ، بەلام گرىنگە ئەو ياسايە رىونكارى تەواۋى تىدا بى وە قۇناغىك بگرىتەوۋە كە قۇناغى خەباتى شۇرپىگىرپە وە ئەوانەي كە بەشداريان كىرەوۋە لە كارى شۇرپىگىرپانە لە بزوتتەوۋە رىزگارپىخۋازى كوردستان كە رەوايەتى شۇرپىگىرپانە سەرورەر بوۋە لەو قۇناغە ، نەك سەرورەرى ياسا بۇيە ئىمە ئەو قۇناغە دىارى بگەين وە مەبەستەكانمان رۋونبى لە پىناۋى ئەوۋە كەبتوانىن ياسايەك دەرەكەين ھەموو ئەو خەلگانە بپارىزى كە بەشدارى كارى شۇرپىگىرپانەيان كىرەيە كە بەشدارى بزوتتەوۋە رىزگارپىخۋازى كوردستانيان كىرەيە كە بەرژەوۋەندىيەكى گىشتە وە پەيوەندى بە مافى خەلگى كوردستانە وە دىفاعىكى رەوا بوۋە ئەمە قسە نيە لەسەر ئەو كارانەي كە كارى شۇرپىگىرپى نىن، بەلگو كارى فەردىن يا شەخسىن كە ھىچ پەيوەندى نە بەقۇناغەكە ھەيە نە بە بەشدارىكىرەنەكە ھەيە لە خەباتى شۇرپىگىرپانەكە، لەبەرئەوۋە وردەكارى زىاترى لىبگەين وە سەرنجى ھەموو ئەو برادەرەنە وەرىگرىت لىزەنەكە ، بۇئەوۋە بەشپەيوەيەك ياساگە دەرپىت كە ببىتە مايەئە ئەوۋە كە ئەو قۇناغە كە قۇناغىكە دىارى كراۋە لەبەرەنەبەر رىژىمە ستەمكارەكان بوۋە وە خەلگىك بەشدارى كىرەوۋە وە كارى كىرەوۋە كە بۇ بەرژەوۋەندى گىشتى بوۋە ، زۇر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە/ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان.

فەرموو كاك قادر.

بەرپىز قادر احمد سمايل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، لاي ھەموولەيەك رۋونە كە بە پىشلىكىردى مافە رەواكانى خەلگى وە داگرىردى كوردستان ھۆكارى بەرپاىوۋنى شۇرپى نىشتمانى خەلگى كوردستانە زولم وە زۇرى رىژىمەكانى عىراق وە راقوستنى خەلگى وە رۋوخاندنى شار وە شارۋچكەكانى گۈندەكانى كوردستان، ھىزى پىشەمەرگەي ناچاركىرەوۋە بۇ بەرەنگار بوۋەئەوۋە رىژىمى پىشۋى عىراق وە ئەم بەرەنگار بوۋەئەوۋەئەش تۈندۈتىزى شۇرپىگىرپانەي دىرۋستىرەوۋە لە ئەنجامدا كۆمەللىك چالاقى دۇ بەۋكەسانە كراۋە كە ھاۋكارى رىژىم بوۋە وە بۇتەھۋى لەناۋ بىردىيان وە پىشەمەرگە بەفەرمانى شۇرپىگىرپانە بۇ پاراستنى خەلگى وە خاكى كوردستان ئەم ئەركانەي جىبەجى كىرەوۋە، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان لەسەرەتاي رۋوداۋەكانى سالى(91) وە داگرىردى عىراقدا حىزبە سىياسەكانى كوردستان لە چۈرچىۋەي بەرەي كوردستانىدا بەكارپىكى رىكىخراۋ ،

مونەزەم ھەولیاندا بۇ بەرپاگردىنى راپەرپىن لە كوردستاندا بۇ ئەوھى تەبايى و يەك رىزى خەلكى كوردستان مسۆگەر بگەين وە راپەرپىن بەرەو سەرگەوتن ببەين ، بەرەى كوردستانى كە يەككە لەئەرگە گرینگەكانى ئەو سەردەمە كە كرى لىبووردنى گشتى بوو بۇ سەرگەم ھەموو ئەو كەسانەى لەسالانى شۆرپى خەلكى كوردستاندا ھاوكارى رۆيم بوون و وە دژ بەشۆرپى رزگارى نىشتمانى خەلكى كوردستان چالاكيان ئەنجامداو وە ئەم كارە من ئىستاش لەگەلى بىت لايەنگرى ئەو برپارە سىياسىيە بەرەى كوردستانى دەكەم ، ئەمپۆ لە پەرلەمانى كوردستان دانىشتووین وە ھوكمەت و دەسلەلتى سىياسى و ئىدارىمان ھەيە لەكوردستان بەدئىيەو وە لای ھەمووان روونە كە ئەم دەسلەلتە بەرى رەنجى ئەو تىكۆشەرەنەيە كە مىللەتەكەمانيان رزگار كروو وە ، بۆيە پىويستە وەك پاداشتىك بۇ تىكۆشەرەكان بۇ پىشمەرگە بۇ ھەموو ئەو فیداكارانەى لە خەباتى رزگارى نىشتمانىدا بەشدار بوون ئەمپۆ بەو برپارە ھەموو ئىجرائاتىكى ياساى دەرهەق بە پىشمەرگە بوەستىنن و من بەش بەحالى خۆم دەستخوشى دەكەم وە لەگەل تەنزىم كرىنى ماددەكە وەك مولاھەزەى جدى وە پشٹیوانى لەماددەكە دەكەم وە ئومىد دەكەم خەلكى كوردستان وە تىكۆشەرەنى خەلكى كوردستان ئەمە وەك پاداشتىكى بچووكى پەرلەمانى كوردستان وەربگرن ، سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك فاضل.

بەرپىز فاضل محمد قادر (بەشارەتى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش وەكو ھاوولەنم دەست خۆشى لە لىژنەى ھاوبەش دەكەم بۇ دەرگردىنى ئەم ياسايە، بەلام ئەوھى تىبىنى و مولاھەزەى منە بەراستى ديارە ھەموومان دەزانن شۆرپى رزگاربخوازی گەلەكەمان سالانىكى دوورو درىژى خاياندوو وە تەمەنىكى زۆر دوورو درىژى ھەيە ، لە ھەقىقەتا من ياساكە زۆر بەباش دەزانم، بەلام بە ھەقىقەت ياساكە زۆر بە كەم و كورپى يان بابلىين ھەقى بە ئەو مەسلەيە نەداو پىويستى بەدەولەمەند كرىن ھەيە ، بۆيە پىشنيار دەكەم ئەم ياسايە دەولەمەند بكرىت، چونكە لەماوھى رابردوو ، لەماوھى خەباتى پىشمەرگانەى خەلكى كوردستان دەيان كارەساتى جۆراو جۆر روويداو ، ئەم كارەساتانە ھەمووى لە ئەنجامى خەبات و پىشمەرگايەتى بوو ، ئەوھى كە پىويستە من ئىشارەتى پىبەدەم بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان زۆر كاتى وا ھاتۆتە پىشەو ، روويداو كەوا لەئەنجامى تەنفىز كرىنى برپارىكى پىشمەرگانە لە مابەينى ھىزى پىشمەرگەو دوژمنى داگرىكەر چەندىن ھاوولەتى بىتاوان لەم مابەينەدا تووشى كارەساتى دل تەزىن وە تووشى شەھىد بوون وە با بلين تووشى مال ويرانى بوون وە لەھەقىقەتا ئەو روداونە دەتوانم بلنم ئەمە واقىعەكە كىشەى كۆمەلەيەتى لى دروست بوو ، بەلام من ھىوادارم كە وشەيەك لەناو ياساكەدا ھاتوو كە بەرانبەر بە شەخسىەت و خەبات و ماندوبوونى پىشمەرگايەتى من بە شىاوى نازانم كە دەللىت وشەى تاوانكارى ، چونكە پىشمەرگە لەسەرەتای دروست بوونىو وە ھەتا رۆزى

رژگار بوونى ھەريىمى كوردستان كارىكى نەكردووۋە تاوان بى، بەپرۋاى من ، بۆيە ھىوادارم ئەو وشەيە بسپىتە وە ، لەخالىكى تردا من بەبى تەفسىلاتى ترى بېتە ناو ياساكوۋە من تەئىدى ئەو قسەيەى كاك لقمان دەكەم كە تەمەنى ئەو بېرپارە لە (61/9/11)كەوۋە بۆ سالى (2003) دريژ بكريتەوۋە كە بۆ تا لە ناوچونى رژيىمى پيشوو بوو، چونكە بەپراستى كارەساتى جۇراو جۇر وەكو ئىشارەتم پيدا لە كوردستان لەئەنجامى خەباتى پيشمەرگانە دروست بوو وەئىمە دەمانەوئى بنېرى ھەموو كيشەكان ، ھەموو كارەساتەكان ، ھەموو كيشە كۆمەلايەتەكان بكەين ، بۆيە پيوستيشە ئەو ياسايە دەولەمەند بكرى ، بەرپزان ، بەرپز سەرۇكى پەرلەمان ھەموومان دەزانين لەسەرەتاي دەست پيكردى راپەرىنى خەلكى كوردستان جەنابى سەرۇك بارزانى لەگەل بەرپرسى ھەموو حيزب و لايەنە سىياسىيەكانى كوردستانى ئەوكاتە لىبووردنى گشتى بۆ جاش و تاوانبارەكان دەركرائە بۆيە كە دەبىت بەپراستەكەى ئەو لىبووردنە دەركرائە ئەبىت ھەمەلايەنەبىت بەھەقىقەت ئەو لىبووردنەى كە دەركرائە ، بەلام لىرە من مەبەستم ئەوۋە نيە كە پيشمەرگە بەر لىبووردن بكوئى ، خالىكى تر كە من گرینگە ئىشارەتى پيىدەم بەھەقىقەت پيوستە حوكمەتى ھەريىمى كوردستان ئەو گرفتانە لە ئەستۆ بگريت كە وا رپوبەرپووى و زۇر لە خەباتگيرەكانى كوردستان بوونەتەوۋە كە لەئەنجامى خەباتى پيشمەرگايەتى و ئەنجامدانى كارو ئەركى پيشمەرگايەتيدا زۇر لەو بەرپزانەى كەوا لەئەنجامى خەباتى پيشمەرگايەتى حوكمى ياسايان بەسەردا دراو لەبەر كيشەى كۆمەلايەتى ، چونكە ئەو بەرپزەى كە چووۋە بۆ ئەنجامدانى چالاككەيەك نەچووۋە عەشايەك بكوئى ، نەچووۋە گونديك بسووتيني ، بەلام ھەموومان دەزانين لە رابردوۋ خەبات و شەرى پيشمەرگايەتى زۇر خەلكى مەدەنى تيدا تيچووۋە وە ئەو خەلكە مەدەنيانە زۇر باش ئەزانن قائىدى مەيدانى پيشمەرگەى ئەوكاتە كى بوو، بۆيە ھاتووۋە لەپاش رژگار بوونى خەلكى كوردستان ھەموومان دەزانين و مەلەفاتى تۇماركردنى ئەو خەلكانە لە ناو دادگاكانى ھەريىمى كوردستانا ھەيەو ، زۇركات زۇر بەداخەوۋە دەليىم پيشمەرگەى پى تاوانباركرائە پيوستە بەپراستى حوكمەتى ھەريىمى كوردستان بۆ سپىنەوۋەى ئەم جۇرە يان خۆى بەخاوەنكردنى ئەم جۇرە گرفتانە بداتە قەلەم وە حوكمەت ببيتە وارسى ئەو پيشمەرگانەى كەوا لەئەنجامى خەباتى پيشمەرگانە تووشى كيشەى كۆمەلايەتى بوون وە پيشمەرگەش ھەيە حوكوم دراو، پيشمەرگە ھەيە سولجى عەشايەرى لەگەل كراوۋە خوئىنى داو ، ئەمانە ھەموو گرفتن بۆ پيشمەرگەو بۆ خەلكى شۇرشيگر دروست بوو ، بۆيە ھىوادارم حوكمەتى ھەريىمى كوردستان زياتر وە ئەم ياسايە دەولەمەند بكرى بۆ ئەوۋەى ھەموو ئەو بنەما ياسايانە كە رپوبەرپووى پيشمەرگە دەكرىتەوۋە رپوبەرپووى حوكمەتى ھەريىم ببيتەوۋە ئەو بارە قورس و گرانە لە كۆلى پيشمەرگە بكريتەوۋە ، زۇر سوپاس.

بەريژ حسن محمد سورە/جيگرى سەرۇكى پەرلەمان:

فەرموو د. سەرور.

بەريژ د. سەرور عبدالرحمن عمر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من زۇربەى ئەو شتانەى كە ويستەم بىلېم لەلايەن ھاورپىيەكانمەو ھەريان بېرى ، وپراى پىشتىگىرىم لە بېرىارەكە تىبىنم تەنھا لەسەر مېژووھەكەى ھەيە ، كە مېژووھەكەى پىويستە سەرەتاكەى ديارە كە(61/9/11) ، بەلام كۆتايەكەشى ھەرچەند من لەگەل ئەو رەئىيەى كاك شىروان دام كە دەرى بېرى يا دەست پىكردنى ھەلبىژاردن يان ئەنجامدانى ھەلبىژاردن يان يەكەم دەست پىكى دانىشتن ئەوھى كاك عبدالسلام باسى كرد ، بەراستى ئەوھى ئىمە تىبىنى دەكەين كەوا كەسانىك لەو رۇژگارەدا كە گيانيان خستبووھە سەردەستيان لە پىناو ھىنانە كايەى ئەو رۇژگارەى ئىستا تيايدا دەژين ، دەسلەتتىكى خۆمائى ھەبىت ، بەلام لەسەردەمى دەسلەتتىكى خۆمائىدا لەبىرى خەلات ، سزا دەدرىن لەلايەن دەسلەتتەكەوھە ، ئەگەر بەوجۇرە ئىمە لىكى بدەينەوھە بىگومان ئەمە پىويستى بە بەدوا داچوون ھەيە پىويستى بەوھە ھەيە بېرىپىكى لەسەر بدرىت وھكو مەسەلە كوردىيەكەى دەلتىت (تا خاوەن مال كابرەى گرت ، كابرە خاوەن مالى گرت) ، لىرەدا ئەوھى ئىمە دەبىنن ئەو بېرىارە ، ئەو ياسايانەى كەوا سەبارەت بە كەسانىك ھەيە كە پىچەوانەكەيەتى كە جىبەجى ناكرىت وھكو ئەوھى ھەندىك لە ھاورپىكانمان باسيان كرد ئەوانەى لەبەرەى رۇژمدا بوون ، لەبەرەى داگىركارىدا بوون بۇ نمونە دادگاي بالائى تاوانەكان بېرىارى ھەيە ، ئەنجومەنى دادوورەيە ، سەرۋىكايەتى ئەنجومەنى وھزىرانە ، بەرپىز سەرۋىكى ھەرىمە ، پەرلەمانى كوردستانە ، دادگايكان كە سەبارەت بەوانەى ئەنقالچى بوون ، ئەو بېرىارە كەھەيە تاكو بىكەكانى پۇلىس رۇيشتووھە ، بەلام لەویدا جىبەجى ناكرىت ديارە دەسلەتتىكى پۇلىس لەوھيا زۇر زياتر بىت لە پەرلەمانى كوردستان و دادگاي بالائى تاوانەكان ھەموو سەرۋىكايەتيەكانى تىرىش لەكاتىك دەبىنن ئەمە جىبەجى ناكرىت كەچى بىين بەپىچەوانەكەى پىشمەرگە لەسەر كاريكى شۇرشىگىرپانە ئەمىرۇ دەبىنن لىرەو لەوئى لە ھەندىك شويىندا راپىچى دادگايكان دەكرىن و بۇ ئەوھى سزابدرىن بەراستى من لەگەل ئەوھەم نە سزاي جەزائى نە سزاي مەدەنى نەبىت بەرانبەر ئەوانە ، پىشتىگىرى تەواوى بېرىارەكە دەكەم ، بەلام پىويستە وردەكارىيەكى تىدا بىكرىت نەوھەكا سەردەمەكەى درىژ بىكرىتەوھە ، چونكە ئىمە دەزانين لە(91 يان 92) ئەو مېژووھە لىرە دەست نىشانى دەكەين ئىستا تاكو(2003) من پىم وايە كۆمەللىك شتى تىرىش كراوھ راستە لەناوچە دابىرپىنراوھەكان ھەندىك حالەت ھەبووھە حالەتەى شۇرش گىرپانە ، بەلام لەھەرىمى كوردستاندا منىش مەترسى ئەوھەم ھەيە كەوا كۆمەللىك حالەتى تىرى ناسرىن كەبەناوى بزووتنەوھەى رۇزگارپىخوازى كورد كراوھ بىخىرتە ئىرەوھە ، بۇيە مېژووھەى كۆتايەكەى يا دەكرى ھەلبىژاردنى پەرلەمانى كوردستان بى ، ياخود يەكەم دەست پىك بىت ، چونكو لەپال ئەوھەشدا ھىوادارم ئىمە وھكو پەرلەمانى كوردستان بەدوا داچوونى بۇبېرىارەكانى خۇمان و ياساكانى خۇشمان بكەين ، بەتايبەت مەسەلەى دادگايى كردنى ئەوانەى لە پىرۇسەى ئەنقالدا دەستيان ھەبووھە و تاوانيان ئەنجام داوھ ، راستە لەلايەن سەرۋىكايەتى بەرەى كوردستانىيەوھە لىبووردنىيان بۇ دەركرەوھە ، بەلام ئەم لىبووردنە پىم وايە لىبووردنىكى ياسايى نىيە زياتر لىبووردنىكى

سیاسی بووه، بەلام لەرووی یاساییهوه کەسوکاری ئەنفال کراوەکان مافی ئەوەیان ھەبە داوا تۆمار بکەن ،
ھیوادارم لەپال ئەویدا بتوانین ئەو بریارەش ئەکتیف بکەین، سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. شقان.

بەرپز د. شقان احمد عبدالقادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشەکی دەستخۆشی لە لیژنەی ھاوبەش دەکەم و پشەتگیریەکە تەواو لە راپۆرتەکەیان دەکەم، لەگەڵ
ھەندیک تیبینی ، من ھاوارامە لەگەڵ ئەو خوشک و برایانە کە باسی عینوانەکە دەکەن، ھەقەتەن
لێبووردن نیە لێپرسینی ئەووی بنووسن لەجیاتى لێبووردنەکە بەدەقیقتەر دەردەچیتن، چونکە بۆ
لێبووردن نیە بۆ (عدم مسائلة) لى نەپرسینە ، لەگەس شاراوونیه کە شەرعیە تى شۆرشگێرى
مەرحەلەیکە گرنگە لەمێژووی بزووتنەووی گەلەکەمان و ھەموو کەسێک دەتوانم بلیم شانازی بەمە
دەکاتن کە ئەووی بەدەست ھاتوو لە ئەنجامی ئەم بەرھەمی خەباتی شەرعیەتی شۆرشگێرى کە بەرھەمی
خوینی شەھیدانە ، خۆی لە حکومەت و پەرلەمان و دەزگاکانی دیکە دەستوری دەبینتەو ، ئەمە جیگای
شانازی ھەموو کەسێکە خۆی بە ساحیبی ئەم دەستکەوتانە دادەنیتن ، ھەقەتەن ئەم زۆر خوشحالبووم
کە (لایسأل جزائياً و مدنيا) ئەمە زۆر شایستەییە بە گەورەیی و ئەو ناوہ پیرۆزەیی پێشەمرگە و
خەباتکارانی تر ، کە بەشیوہیەکی عام بە ھەموو خەباتکارێک کە بۆ زیاتر ھەسانەى موتلق دەتوانم بلیم
ئامازە وەکو ھەسانەیکە موتلق بۆ ھاتوو کە شایستەییە بەو ھەسانە موتلقە لەو مەرحەلەیکە کە جی
شانازی ھەموو کەسێکە کە مەرحەلەى شۆرشگێرى ئەو کارانەى ئەنجام داوہ خەباتکاران ، لە کەس
شاراوونیه کە لەو مەرحەلەیکە بە ئەرکیکی نیشتمانی و ئەخلاقى و نەتەوہیى خۆى زانیوہ بریارەکانى
سەرۆوی خۆى جی بە جی بکات و ئەو کارانە ئەنجام بداتن ، بۆیە ئەم ھەسانەییە شایستەییە بەو کەسانەى
ئەو کارانەیان ئەنجام داوہ ئەم بریارە بریارێکی زۆر موھیمە بۆ پاراستنی ئەمنی ئەھلى ھەقەتەن و
دەکریت کە ئیمە ھەموو تاکیکى کورد شانازی بەم بریارەوہ بکاتن کە لە مەرحەلەیکەى زۆر گەورە لەوان
دووور درێژ لەخەباتی گەلەکەمان و مێژووی گەلەکەماندا ، ئەم گرفتانە بەم بریارە چارەسەردەکاتن و
دەبیتە پاراستنی ئەمنی ئەھلى کە ئەرکیکی نیشتمانی ئەم پەرلەمانەییە من ھاوارامە لەگەڵ ئەووی کە
مێژووەکە لە 7/4 بێتن ، چونکە لە 7/4 زیاتر دەزگاکانی ئیمەى دەستوری دەست بەکاربوون ، ئەگەر
جی لە 5/19 داخلى مەرحەلەى شەرعیەتی قانونی و دەستووری بووین ، بەلام زیاتر لە جانبى فەعیلیەوہ
لە رووی ەمەلەوہ 7/4 جیبەجی کردنەکەى دەست پى دەکات ، بۆیە من ھاوارامە لەگەڵ ئەوہ ، من
سیغە کوردیەکەم لەلایە بێنیم ھەندیک دوورو درێژو نارێک بوو ، بۆیە ئەگەر لیم قبوڵبکەن بەو
شیوہبیتن ئان بۆتان بنیرم ، بەو شیوہ ریکم خستووہ زۆر داواى لێبووردن دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

1-يېگومان لەبەر گرنكى ئەم بابەتە پېويستە زۆروردىن بىن لە دارشتنەوہى بابەتەكە وە بابلىين لە ڤوہ قانونىەكەى دەر نەچىن بەراستى لىرە دەبى ئەو وردىينىە بكرى بۇيە بەراى من ئەو مېژوہوى كە ديارى كراوہ لە 1961/9/11 وە ئەوہ ديارترىن قۇناغەكانى شۆرشى نوپى كوردە لەبەر ئەوہ پېويستە ئەوہ دياربكرىت كە بزوتنەوہى رزگاربخوازى كوردستان لە قۇناغەكانى بەرگرى بووہ دژى رژیمة داپلوسینەرەكان كە مېژوہوہكەشى حەزف دەكرى بەو شېوہبە لە 9/11 تا ئەو كاتەى بریارلیددەن بە دەنگدان مېژووی يەكەم دانشتنى پەرلەمان ديار بكرى وە يانىش مېژووی ئىنتىفازە ديار دەكرى ئەوہ خالى يەكەم.

2-هەموومان ئەوہ دەزانين كە هيزى پېشمەرگەى كوردستان ئەو كاتەى كە بابلىين خەرىكى راپەراندنى كارو چالاكیەكانى خۇى بووہ خەرىكى لەناوبردنى بابلىين ئەو دەسلاتە بووہ كە ئەو دەى ويستت هەولتى قركردنى كوردى دەدا ، كارو چالاكیەكانى خۇى بە تاك زۆر كەم بەتاك ئەنجام داوہ ، بەلكو هەمووى بە گروپ ئەنجامداوہ ، لىرە پرسىارەكەى من ئەوہبە ئايا چۆن ئەو زانىارىانە دزەى كردوہ و بابلىين لىرەدا خەلكانىك تاوانباركراون بە كاتىك كە ئەوانە كارى پىرۆزى پېشمەرگایەتيا ئەنجام داوہ چۆن تۆمەتباركراون بەوہى كە تاوانيان كردوہ دەرھەق بەكەسانى تر ، لىرە يانى بەراستى ئەوہ بابلىين خالىكە جىگای راوہستانە لەسەرى ، جىگای هەلۆيستەپە لەسەرى پرسىار دەكەم ئايا دىكۆمىنت هەيە؟ چى هەيە بەلگەكان چنە كە ئەو كەسانە تۆمەتبار دەكرىن؟ ، پېويستە ئەوانەمان بۆ روون بكرىتەوہ كاتىك ئەو برپارە دەرچىتن لە پەرلەمان ، ئەوہى جىگای مەترسىشە وەكو هاوڤام لەگەل ئەو هاوکارانەم كە بەراستى لە حالەتى جىبەجىكردنى ئەم برپارە زۆر زۆر جىگای مەترسىە كە خەلكانىك سوود مەندىن ، بەراستى كە ئەوانە تاوانيان ئەنجامدابى دژى پېشمەرگەو خىزانى پېشمەرگە و خەلكانى شۆرشگىر كە ئەو كاتە جىگە نەبوو كە خۇيان تىدا حەشاردەن و تىدا بشارنەوہ لە دەست رژیمة بەعسى فاشى ، زۆر سوپاس.

بەريز حسن محمد سورە/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بلال.

بەريز احمد سليمان عبدالله (بلال):

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە پېشمەرگە بۇخۇى جىگای ريزە وە جىگای هەموو شانازىەكى هەموولايەكمانە ، بۇيە هەرچى دەربارەى پېشمەرگە بگوترى هەرچى بەرامبەر پېشمەرگە بلين لە رووى ئىمتيازات ، لە رووى دلسۆزى بۇيان هىشتا كەمان وتووه، من پيشەكى دەمەوى بلیم ئەم پىرۆزە برپارە دەست خوشى لى دەكەم لە پيشكەش كارانى ، پيموايه پىرۆزەيەكى باشە، بەلام بەو مەرجهى ئەم پىرۆزە برپارە نەبیتە هۆكارىك بۆ ئەوہى خەلكانىكى تاوانبار كە لەبن بالى شۆرش و خەبات و بزوتنەوہى رزگاربخوازى گەلى كورد خۇيان شاردۆتەوہ و تاوانبارن ، ئەم جۆرە كەسانە پېويستە ئىجرائاتى خۇيان لەگەل بكرى وە وەكو بەريزانيش باسيان كرد من پيموايه ئەبى ئەمە لەبەردەم دادگا بەسەلى كە ئايا ئەم كەسە ئەم كارەى كە كردوويەتى يا

پېي تۆمەتباركراوه ئايا كارىكى شۆرشگىرى بووه؟ يان نەخىر كارىكى شەخسى بووه لەبن بالى شۆرش و خەبات يان لەوانەيە دەستىكى دەرەكى دوژمانان ھانىيان دابى ، ھەولييان دابى بۇ ئەوۋى ئەو تاوانە ئەنجام بەت ، بۆيە ئەمەن پېموايە دەبى ئەمە بريارە بەشيوەبەك دەرېچوئىرى بەو رەھاييە نەبى كەسانىك كە تۆمەتبارن لە دادگا تۆمەتەكەيان بەسەلى كە ئايا ئەمە كارىكى شۆرشگىرى بووه ، كارىكى شەخسى بووه لە بن بالى شۆرشدا ئەمە كارەى كر دووه ، بۆيە لەگەل تەئىدى پرۆژەكە لەھەمان كات ئەو پىنج تىبىنيەى من چەند بەرئىزىكىش باسى كر ئومىد دەكەم كە لە ناو ياساكەدا جىي بكرىتەووه وە بەو شيوە رەھايە نەبى ھەم لەدادگا بەسەلى كە ئەمە كارىكى شەخسى نەبووه ھەمىش ئەو كەسانەى تاوانبارن پىويستە ئىجرائاتى خۇيان لەگەل بكرى مادام كارى شۆرشگىرى نەبووه ، كارى شەخسى بووه، سوپاس.

بەرئىز حسن محمد سورە/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەر موو كاك سەرھەنگ.

بەرئىز سەرھەنگ فرج محمد:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە وەكو مەبدە ئەمەن پشتيوانى لە مەوزوعەكى وەھا ئەكەم وە مەوزوعەكى گرنگىشە بەلام وپراى پشتيوانىكەم تەئكىد لەو ئەكەمەووه كە ئىمە دواجار برپارپىك يان ياسايەك دەرئەكەين لە پەرلەمانى كوردستان ، پىويستە ئىمە حىسابى جدى بۇ مەسەلەى تەكفى قانونى ھەر برپارپىك يان ھەر ياسايەك دەر ئەكەين ھەر ياسايەك كە لىرە دەرئەكرى ئەو وەكو تەوزىجىك وەكو پشتيوانىكەش بۇ ئەو برادرانەى كە باسى تەكفى قانونى ئەمە مەسەلەيان كر ، ئەوۋى كە جىگەى تىبىنيەى بى من لەسەر بەتايبەتى برگەى يەكەم كەھاتوو ئەوۋى لە كوردىكە لە راپۆرتەكە لەبەر دەستى ئىمە يا ئەوۋى راپۆرتى لىزنەى ھاوبەش ئەمە مەسەلەيە بە شكەكى زۆر عام ھاتوو يەعنى بە برۋاى من ئەبى زۆر زۆر وازحبى وە بە تەواۋى ورد بكرىتەووه ، پوونبكرىتەووه وە مەجالى ھىچ گومانىك ھەلنەگرى ، مەتاتىەتى تيا نەبى ، چونكە ئىمە ئەزانىن مەسەلەن ئىمە مىللەتتىكىن لە پووى ئەرشىفەو مىللەتتىكى زۆر ھەزارىن ، بەتايبەتى ئەو مەرحەلەى كە بە مەرحەلەى خەباتى شۆرشگىرى ئىمە ئەژمار ئەكرى ، ئىمە يەعنى ھەزارترىن فەترەكانى ئىمەيە لەپووى ئەرشىفەو ، بۆيە يەكلايى كرنەوۋى ئەمە مەسەلەيە بابەتتىكى ھەر وائاسان نىە وە ئىمە ئەبى بە نەوعىك داپرئىزىنەووه كە بەتەواۋى پوونبى وە ئاشكرابى كە ئەمە كى ئەگرىتەووه؟ ھەر بەپىي ئەمە مەسەلەن كىيە تەحدىدى ئەو دەكا كە كارپىك كرابى ، ئەمە كارپىكە كارپىكى شۆرشگىرئانەيە يا كارپىكى نا شۆرشگىرئانەيە؟ ، كىيە تەحدىدى ئەو ئەكا كە كەسىك چووبى بۇ چالاكىەك ئەو چالاكىە لەسەر ئاستى بالى حىزبىك يان حىزبىكى شۆرشگىر برپارى لىدراوہ يا لەسەر ئەساسى مىزاجى شەخسىك يان زۇركات كىشەى كۆمەلەيەتى تىكەلېووه ، بۆيە ئەمە مەسەلەيە بە برۋاى من ئەبى ئىمە زۆر زۆر ورد بىن تيايا وە يەكلاى بكنەووه ، وە من بەتەكىد پشتيوانى ئەو رايەش ئەكەم كە ئەمە مەسەلەيە بۇ ئەمە مەوزوعە زۆر دەرەنگە بەداخووه ئەبوايە لايەنى كەم لە نەوودەگان دەرېچوايە ، لايەنى

كەم ئەبوابىيە نەكەوتايەتە پېش بە برۋاي من پېش برپارى ژمارە 55 ى سالى 2004 كە بە داخەوہ لەم بەرلەمانە دەرچوۋە ئەوہندەى ئاگاداربەم بى ئەوہى ھۆكارى دەرچوۋنى ھەبى كە پىشتىوانى گىرپانەوہى ئەرزى بەعسىيەكان ئەكا بۇ ئەو كەسانە كە من بەفرسەتى ئەزانم لىرە داوا لە جەنابتان بكام ، لەسەرۆكايەتى بەرلەمان وە ھەموو ئەندامانى بەرپىزى بەرلەمانىش لە لىژنەكان بەتايىبەتى لەو مەسەلەيا كە داواكارىمان پېشكەش كەردوۋە چەند ئەندامىكى بەرلەمان بۇ راگرتن يا بۇ ھەلۆەشاندىنەوہى برپارى 55 سالى 2004 دەست و بردى بكام ئىستا بە لىشاۋ خەلكە بەعسىيەكان دىن لە ھەرىمى كوردستان ئەرزەكانيان وەرئەگرنەوہو وە چەندىن نمونە ھەيە وە ئىستا وای لىھاتوۋە ئەگەر مولازم موھسىنىش ئەرزىكى وەرگرتبى لە سلىمانى يا لەھەر شوئىنىكى تىرى ئەم ھەرىمەى كوردستانە ئەتوانى لەرۋوى ياسىيەوہ بى داواى ئەرزەكەى بكاتەوہو وەرىبگىرئەوہ كە ئەمە كارەساتىكى زۆر زۆر گەورەيە بەرپاستى ئەرز لە مالى شەھىد وەرئەگىرئەوہ ئەدرئەوہ بەكەسى بەعسى كە دەستى سوور بووہ بە خوئى رۆلەكانى ئەم مىللەتەو، زۆر سوپاستان دەكام.

بەرپىز حسن محمد سورە/ جىگىرى سەرۆكى بەرلەمان:

بەرپىز كاك فرسەت سكرتېرى بەرلەمان قسەى ھەيە، با بفرمووى.

بەرپىز فرسەت احمد عبدالله/سكرتېرى بەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى بەرلەمان.

ئى من زياتر روونكردنەوہيەو ئىحتمال ھەيە ھىندە مەلوماتى تىدا بىت بەنسبەى خوشكان و برايان، ئەو بابەتە بەخۇى بابەتىكە لە بابەتەكانى فىقھى قانونى دستوورى ، ئەوہ جارى ئەوہل شۆرش بە قانونەكانى خۇى ئەكەت ، نەك بەقەوانىنى لايەنى ترە كە شۆرش لە سەر كراوہ ، لىرە جەدەلەكى فەلسەفى قانونى ئىسارە بوو لە قانونى دستوورى شۆرش و ئەو كارەى ناو شۆرش دىتە كرن شەرعىە يان ناشەرعىە؟، گەھشتە حەقىقەتەك يان گەھشتە نوقتەيەك كە شۆرش بە سەرکەت ھەموو ئىش و كارىان شەرعىە ، چونكە دىفاعە لەنەفس ، ئەگەر شۆرشەكە فەشەلى ئىنا ھەموو ئىش و كارىان نە شەرعىە و تەرەفى مقابل موھاسەبەيان ئەكات ، چونكە دژى قانونى وەزعيە، بە نسبەى بزوتنەوہى ئازادىخوۋى كورد ھەموومان ئەزانىن 1991 سەرکەوتنى ئىنايە وە ھەگەر ئەو سەرکەوتنە نەبا ئىمە لىرە نە دەبووين وە ھەگەر ئەو سەر كەوتنە نەبا ئەو حاكمەى حوكم بشكلەكى موھاكس ئەداتن و ئىتھامى پىشمەرگە ئەكات بەرەئى من ئىحتمال ھەيە يەككە لەوان بۇ ئەو لەناو ئەنفال ببا زەحىيەو ئەو پلەى وەرنە دەگرت ئەوئى ئىسا وەرى گرتوۋە، مەھاكەمە كەردنى پىشمەرگە بەرەئى من ھەگەر لەسەر ئىشەك بت كو سەمىم ئىشى شۆرشگىرپان بتن مەھكەمە كەردنى بزوتنەوہى ئازادىخوۋى كوردە ، نەك مەھكەمە كەردنى گوناھبارەكە، بەرەئى من ئەو ئىشە ئىشەكى دىفاع عن نەفسە ، مەفرۇزە مەھكەمەكانى مە توھمەتبارى ئەو پىشمەرگانە نەدۆزنەوہ كە لە فەترەى ، لە مەرحەلەى شۆرش ئىشەكىان كەردبت كە جوزئەك بوو لە ئىش و كارى شۆرش بتن ، بەلام ھەگەر خەلكەك ھاتىن و ئىستغلالى ئەو قۇناغەيان كەردبت بەناوى شۆرش ئەوہ مەوووزوعەكى ترو

ھەدىسىكى ترە ، بۆيە بەرھەئى من ئەو بېرىارە لەلايەك زەرورىيە دەرىجىتە تاكو ئەو مەنافزە نەمىنىتەن ، ھىجھەتەك نەدەينە دەست خەلكەك كو رىگايەك بىين مەھكەمە كەردنى پېشمەرگەكان بىكەن لەسەر ئەو ئىشانە ، تەبەنەن نەمۇنەيەكەش لە تارىخ ھەيە لەسەر ئەو بابەتە ، بەنىسبەى شۆرشى جەزائىرى قانۇنەك بەس ئى وان ، نەتىجەى ئىتفاق بوويە بەينى شۆرشگىران ئان قىادەى شۆرشفانان لەگەل ھكۆمەتى فەرەنسى ، يەك لە بەندەكانى ئىتفاق ئەو بوو كو لېپرسىنەو نەكرىت بە نىسبەى پېشمەرگەكانى جەزائىر بەنىسبەى ھەر كارەك كەردىت بەناوى شۆرش ئان لەناو شۆرش ، بەنىسبەى ئەو بېرىارە من لەلايەك ھەزكەم قانۇن بت بەراستى ، چۈنكە مەسئولىەتى مەدەنى و جەزائى لەناو قانۇنى عقوبات و لەناو قانۇنى مەدەنىيەت ھاتوو ، نابتەن ئىمە بەبېرىپىك عەفووبكەين لە ھەردوو مەسئولىەت كە لەناو دوو قانۇن ھاتىنە بەرھەئى من بەشۆو قانۇن بت باشترە ، بەشۆو بېرىارە بت ، دوو : نەسەكە محتاجى زىاتر پوونكەردنەوھىە مۇلاھەزەى دىقەتى سىاغە بىكرىت چۈنكە لەقەزايەى جەزائى تەرەفى مۇقابىل دائىمەن ئى دەگەرى چ مەنقەزەك ھەيە چ بەتەفسىرى وشەيەك يان دانانى سىاغەيەك پىووستى بەو ھەيە مادەى يەكەم زىاتر بېتە ئان بىكەكى تر بېتە سىاغەت كەن كو ھىچ مەنقەزەك نەمىنىتە ، زۆر سوپاس .

بەرىز حسن محمد سورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كۆمەللىك پىرسىار و پىشنىار ئەندامان ھەيە ، بۆيە داوا لە لىژنە دەكەين كە ھەريەك بەپى ئىختىساس يان لىژنە يان نوپنەرى ھكۆمەت لىرە وەلامى خۆى بدا وە تەسووتى پىشنىارەكان بىكرى بۆ دەنگ دان ، فەرموو لىژنەى ياساى .

بەرىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنىار دەكەم جەنابى وەزىر كە وەزىرى داد كە لىرە ئامادەيە وەلامى ئەو پىرسىارانە بداتەو كە لەلايەن ئەندامانى پەرلەمان پىشكەش كرا سەبارەت بەھۆى ئەو فەكرەى پىشكەش كەردنى ئەو پىرۆزەيە وە ژمارەى ئەو كەسانەى كە ھالىەن تۆمەتبارن لە دادگانى ھەرىمدا وايە ھكۆم دەرجووە يان دەرنەچووە؟ وە ئايا بە چ ئالىەتەك ئەو كەسانە كە مەشمول دەبن بەو قانۇنەى ئىسپات دەكرى كىنەو ئەو كارانەيان كە كەردوو ھەتا بتوانىن ئىمە لە لىژنە ئەو پىرسىارانەى كە ئاراستەى ئىمە كرا يا ئەو تەووزىجەى سەبارەت بە بىرگەى يەكەمى ئەو بېرىارە بتوانىن وەلامىان بدەينەو قسەيان لەسەر بىكەين ، زۆر سوپاس .

بەرىز حسن محمد سورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو جەنابى وەزىر .

بەرىز شىروان ناصح حىدرى / وەزىرى داد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان .

دياره بەرپازان ئەندامانى پەرلەمان بەتەفسىل باسى ئەو بابەتەيان كورد وە باسى ھۆكارەكانىشان كورد ،
 منىش ليرەدا دەليم لە شۆرشەكانى يەك لەدوا يەكى بزوتتەوہى رزگارپخوآزى كورد ، ياخود بەھۆكارى
 ئەم شۆرشانە دژى رژیمةكانى يەك لەدوا يەكى عيراق، لەئەنجامى رپوبەرپووبونەوہى ئەو رژیمانە لەلايەن
 بزوتتەوہى رزگارپخوآزى كورد دەبينىن بە ھەزاران كەس كۆزراون لە رژیم لە جەيش و جاش و ئەمن و
 موخابەرات ھەتا دوايى ، ئىستا ليرەو لەوئى دەبينىن ئەم خەلگانە ياخود وەرەسەكانيان سكالآ تۆمار دەكەن
 لە دادگان ياخود ليرەو لەوئى دەچن خەلگى ھاندەدەن بۆ تۆماركردنى سكالآ دژى ھەندەك لەپيشمەرگە
 قارەمانەكان ، تۆمەتباريشيان دەكەن بەكوشتنى بۆنموونە باوكيان يان برايان يان كەس و كاربان، بۆ ئەوہى
 ئەم ھالەتە چارە سەر بكرى ، كەلينيكى ياسايى نەمينى ، بۆيە ئيمە وەكو حكومەتى ھەريمى كوردستان
 ئەوپرۆژەمان پيشكەش بە پەرلەمانى بەرپاز كورد بە ئەوہى گفتوگۆى لەسەر بكا ، برپاريكى گونجاوى
 لەسەر بدا ، تەبيعى يەك لەپرسيارەكان ئاراستەى من كرا كە ئايا بە پرۆژە ياسا بيت ياخود بە برپارييت،
 ئەوہى من دەنگم دەخەمە پال دەنگى بەرپاز كاك فرسەت كە رەنگە بە قانون بيت باشترە لۆ وەى ھالەتەكە
 بە وازحى تيدا دەست نيشان بكرى ، تەبيعى ھەر وەكو براى بەرپاز كاك فرسەت نيشارەتى پيدا زۆر
 لەوھالەتانە ھالەتى ديفاعى شەرىى بوو ، بەنيسبەت فەقەرە يەكيش لە برپارەكە من چەند
 مولاھەزەيەكم دايتە ليژنەى ھاوبەش ، پرسيارەك ئاراستەى من كرا ئايا ئەو ھالەتانە چەند لە مەھاكم
 ، تەبيعى ئەو ھالەتانە لە ئىستادا رەنگە زۆرنيى ، بەلام رەنگە ئەگەر ئەم ھالەتە يەك لابیيتەوہ بەراستى
 رەنگە ببيتە دياردەكيش ، بۆ ئەوہى ئيمە سنوور بۆ ئەم ھالەتانەو ئەم دياردەيە دابنيين ئەم پرۆژەيە
 تەقدیم كرايە ، تەبيعى يەك لەو پرسيارانەى ئاراستەى من كرا دەلئين بەلگەكان چين كە دەيسەلئين ئەم
 كارانە ئەنجامدراوہ؟ ، بە تەئكيد ئەم بابەتە دەچيتە گۆرەپانى دادگاوہ ، پيوستە دادگا لەو مەسەلانە
 تەحقيق بكا ، ئيمە وەزارەتى پەيوەنديدارمان ھەيە كە موختەسە بەو مەسەلەيە بەتەئكيد لەگەل دادگا
 دینە سەر خەت ، دادگا تەكيفى قانونى ئەم قەرارانە دەدات، تەبيعى بە نيسبەت ميژووى ئەم برپارە ئەوہ
 پەرلەمانى بەرپاز دوو، سى پيشنيارى لەبەردەمە لەسەر كاميان دەنگى دا، ئيمە ملکہچى ئەم برپارە دەبين
 ، بەلام من لەگەل ئەوہ نيم ئەو برپارە تاوہكو 2003 نا فيز بيتن ، پرسيارەك ئاراستەى من كرا تەبيعاتى
 ئىقتسادى ئاھەنگ خان پرسيارى كورد بەراستى من بە تەسەورم ئەو برپارە لەحالى حازردا ھيچ تەبەعاتىكى
 ئىقتسادى ناميني لەو برپارە ، ئەوہى مەسائیلی ئىسلاحي زراعىش بوو ھەر وەكو خۆى نيشارەتى پيدا
 خارجى ئەم بابەتەيە ، ئەمە بەراستى ئەم پرسيارانە بوو كە ئاراستەم كرا ، خائىكى تريس لەبیرم نەچى
 وەكو مولاھەزەش دام بە ليژنەى ھاوبش ئەويش ئەوہيە ئەو تەكليفەى كە ناشتى خان نيشارەتى پيدا
 منىش لەگەل ئەوہمە ئەو تەكليفە نەمينى ، بەلكو ئەو مەسەلەيە مەسەلەيەكى شمولى بى ، لەبەر ئەوہ
 نمونەيەكتان بۆ دەينمەوہ بۆ ئەوہى ئەم ھالەتە رۆن بيتەوہ ، فەرزكە لەھالەتەكە لەھالەتەكان
 مەجموعەيەك لە پيشمەرگە لەناو سەنگەرېك بووينە ، حكومەت پەلامارى داوون ئايا ئەم پيشمەرگانە
 ئىنتىزار بکەن ھەتا ئەمرى تەكليفىكيان لۆ بى لەلايەنيك يان يەكسەر دەست بکەنەوہ ديفاع لەخۆيان

بکەن؟، بۆيە بە حەقىقەت مەن پېموايە ئەو دەستەواژەش ئەگەر لابدرى خەراپ نىيە ، زۆر سوپاسى ھەموو لايەك دەكەم.

بەرپىز حسن محمد سورە / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى ھاوبەش:

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ژمارەبەك لە ئەندامان باسى ئەوھيان كرد ئايا ئەو پېڭر نىيە لە مافى خەلك بۇ ئەوھى مراحەعەى مەحكەمەى بكا ، داوا تۆمار بكا لەسەر ھەر كەسەك بى ، نەخىر، دەرپن ھەر كەسەك مافى ھەيە داواى تۆمار بكا بە پېى قانون، پېكارى ياساىي ئەنجامدەدرى دژى ئەو كەسەى كە داوا لەسەرى تۆمار دەكرى ، لەئەنجامى داواكرنددا ئەگەر ھاتو ئەو كەسەى كە تاوانبار كرايە سەلماندى كە ئەو بەو كارە ھەئسايە لە ئەنجامى ئەو پېرۆژەيەيدا بوو كە ئىستا لەبەردەمانە ، بە تەئكيد دادگا پېكارى ياساىي لەگەل ئەنجام نادا ، سەبارەت بەگۆرپىنى ناوى بېيارەكە بۇ قانون ئىمەش لە لىژنە پېمان باشە بېتە بە قانون ، ھەرچەندە قانون و قەرار ھەمان مەفھوومى ھەيە ، بەلام قانونەكە بى، باشترە ئەگەر ئىعتبار زياتر دەتوانى فراوانتر دەبى لۇئەوھى موسائەلەى جزائى ، مەدەنى ھەردووكى بەقانون بى، بەنسبەت ئەوھى ئايا چۆن ئىسپات دەكرى؟، ھەرچەندە جەنابى وەزىرەش ئىشارەتى پېدا ئىمە پېمان باشە ئەگەر داواى سياغەى فەقەرەكى بكەين بلىين وەزارەتەكى مەعنى وەزارەتى پېشمەرگە تەئيدى ئەو كەسەى بكاتن كە ئەو بەو كارە ھەئسايە لە ئەنجامى شۆرش ، بە مسادەقەى ئەنجومەنى وەزىران بىتن بۇ ئەوھى زياتر خەلك ئەو كە سانەى كە فىعلى پېشمەرگە بوونە ، فىعلى بەو كارانە ھەئساون ئەوان سوودمەند بن نەكو فراوانتر تەفسىر بكرى خەلكانى تر كە تاوانيان ئەنجامدايە بەھوى شەخسى يان بەھوى كۆمەلايەتى ئەوان سوودمەند نەبن لەوانە ، ئەوھش ھەر دەمىنئەتەوھ رەئى ئەندامانى پەرلەمان ئايا لەداواى چۆن قبولى دەكەن يان نايكەن؟، جەنابى سەرۆكى پەرلەمان ئىمە لە راپۆرتەكەمان تەبىعى قانونەكە بەوھى ھاتبوو بەناوى موتەھەم موتەھەمەن عەفوويان دەكەين ، ئىمە لە لىژنەى ھاوبەش لەگەل ئەو سياغە دانەبووين لەبەر ئەوھى گۆتمان ئەوانە موتەھەم نىنە بەواجبەكى موشەرەف ھەئستاينە وە ھىچ رۆژەك لە رۆژان ئەوانە ئىعتبار ناكريئ بەتاوانبار ، ھەتا بلىين تاوانيان ھەيە ئىستا ئىمە عەفوويان دەكەين ، بىلەكس ئىستا لەجىياتى ئەوھى تەكرىمىان بكەين ، دىفاعيان لى بكەين لەبەر ئەوھى ئەمە سياغەمان گۆرى كردمانە (عدم مساءلتهم و ليس إعفاءهم) ، كەلىمەى كوردى ھەندەك برادەران ئىشارەتياپ پېدا (الحركة الكردية) ئەگەر تىبىنى راپۆرتى ئىمە بکەن گۆرپىمان حەرەكەى كوردىمان كردمانە حەرەكەى تەحەرورى كوردستانى.

بەرپىز حسن محمد سورە / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك محمد.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان

بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان

دیارە فکەرى ئەم بېرپارەى كە ئىستا لەبەر دەستى بەرپزتانەوہیە بمانەوئ بیکەین بە قانون منیش پشتگیری جەنابى وەزیر ئەکەم لە چەند حالەتیکی تایبەتەوہ ھاتووہ كە ھاتووہ لیژنەكەى ئیمەوہ ھاتووہ لیژنەى ناوہخۆ وەكو شتى شەخسى ، ئەوانەى كە پېشمەرگایەتیاں كەردووہ ئەزانن مەفرەزەبەك كە چووہتە شوپنیک تاوانباریكى كوشتووہ لەناو مەفرەزەكە تەسەرپویى مەلومات كراوہ ، خستووایانە سەرشانى یەككێ ، ئىستا كەس و كارى ئەو جاشە یا ئەو خۆفرۆشە یا ئەو ئىستخباراتە ئەچى لە مەحاکیم شكات لە كەسەكە ئەكات كە براپەكى كوشتووہ دیارە مەحكەمەش حەقى خۆپەتى كە گوئى لە دەعوای وەرگرئ ، بۆیە ئەمە چەند حالەتیكن وەكو جەنابى وەزیر و پېمواپە كاك سەرھەنگیش ھەر ئىشارەتى پېدا بەرگرئ كەردنە بەراستى لەوہ نەبیتە دیارە ، بۆیە ئیمە بېرمان لەوہ كەردۆتەوہ كە ئەمە چەند حالەتیكە ئىستا لە كوردستان ھەبە ئەوہى كە ئیمە ئاگادارین وەكو لیژنە تا ئىستا پېنج بۆ شەش شكاتى شەخسى لەسەر خەلك ھەبە ، بەلام ئەگەر ئەمە سەرى گرت بە تەئكید زياتر ئەكاتەوہ ئەو كاتە ھەموو كەس دەستى توھمەى بۆ ئیمە وەكو لیژنە لەگەل حكومەتى بەرپز ھاتووہ سەر خەت بۆ دەرکردنى بېرپارێك بۆ ئەوہى رېنگا لەوہ بگرین ، لەبارەى تەكفى قانونى ئیمە لە لیژنەو لە راپۆرتەكەى حكومەتیش داوامان نەكەردووہ كەس نەچى دەعوای قەیدكا ، دەعوای ھەموو كەس ئارەزووى خۆپەتى قەیدى دەكا ، بەلام لەكاتى دەعوای پشتگیری و پشتیوانى ئەو كەسە بگرئ كە بە ئەركیكى شۆرشیگېرپانە ھەلساوە ، چووہ لەوئ ، ئەو كەسە جیا بگریتەوہ نەك شتى شەخسى ھەندئ لەبرادەرانى ئەندام پەرلەمانى بەرپز باسیان كەرد كە شتى شەخسى پېوہ نەلكى بەتەكیدەوہ شتى شەخسى پېوہ نەلكى و دیارە ئەوہى كە جەنابى وەزیر باسى كەرد لایەنیکى مەعنى پشتگیری بكاو ، ئەو حزبە تىكۆشەرانەش دەگریتەوہ كە پشتگیری ئەو كەسە ئەكەن بەوہ ھەلساوە ، ئیمە شتەكەمان تەحید بۆ ئەوہیە ھەندئ برادەر باسى شەرى ناوہخۆو ئەوانەیان كەرد قانونى سەر لەوہى مانشیتى قانونەكە دیارە ئیمە باسى شەرى ناوہخۆمان نەكەردووہ ئەوانەى كە بەرگریان كەردووہ لە حەرەكەى رزگارپخوای گەلى كورد و تاوانبار و خۆفرۆش و جاش و ئەوانەیان كوشتووہ لەكاتى پېشمەرگایەتیا ، شەرى ناوہخۆو ئەوانە بەراستى كۆمەلئ شتن ھەموو جارئ باس ئەكرئ ئیمەش لەگەل ئەوہین كە قانونیک دەركرئ بۆ چارەسەرکردنى ئەو كېشانەو ئەوانەش ، مەسەلەى ئەوانەى كە بەشداریان كەردووہ لە ئەنفال و ئەوانە بەتەئكید ئەم یاسایە نایانگریتەوہ ، چونكە ئیمە باسى ئەوہمان كەردووہ لە یاساكە پېشنیارەكە ئەوہ بووہ ئەو كەسانەى كە پېشمەرگە بوون ، لەناو شۆرش بوون ، باسى ئەوہمان نەكەردووہ كە كابرأ جاش بووبیت و دەستى ھەبووبیت لە ئەنفال و بېت زوو ئىستفادە لەم قانونە بكات ، بەتەئكید وەكو جەنابى وەزیریش روونى كەردووہ ئىستفادەى لئ ناكأ ، بۆیە ئەمن ھەر ئەو تەووزپحانەم ھەبوو ، سوپاستان دەكەم.

بەرپز حسن محمد سوورە / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر قسەيەكت لەسەر مودەكە نەكرد چەند پېشنيارەك ھەبوو كە مودەكە دانىشتن يان ئەو كاتەى كەوا يەكەم حكومەت دامەزرا ھەندىك گەراندىانەو ھەرووخانى رېژىم ، ئەگەر قسەيەك لەسەر ئەو ەكەى.

بەريز شىروان ناصح ھەيدەرى/ۋەزىرى داد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھەروەكو پېشترىش ئىشارەتم پېدا من يەكەم ھەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان كە لە 5/19 ە من پېم باشە ئەو ەبېتە ئەو رۆژەى كە كۆتايى بەم بابەتە دى ، زۆر سوپاس.

بەريز حسن محمد سوورە/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

لەسەر ئەساسى پېشنيارى ئەندامان سىاغەى ماددەكە بکەن بۇ دەنگ دان ، بۇ ئەو ەى قانون بى يان بىپار دەنگدانى ناوېت ھەموو لا ھەتا حكومەت ، لىژنە ، ھەموو لا رازىبوون لەسەر ئەو ەى كە بېتە قانون ، با سىاغەكە بخویندرى ئەگەر پېشنيارى ئىو ەى تيا نەبوو ئەو ەختە. فەرموو كاك كاردۆ.

بەريز كاردۆ محمد پىرداود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان

ھەرچەند من پشتىوانى دەكەم ھىچ گرفت لۆ ئەو پىرۆژە ياسايە دروست نەبى ، بەلام خۆى بە روو ە ياسايەكەو پەيرەو ئەمە بە پىرۆژە بىپار پېشكەش كرايە ئىستا چۆن دەيكەينەو ە قانون لەسەر چ ئەساسەك؟ يەنى ئەمن مەبەستم ئەو ەى چۆن ئەو شتانه تىدەپەرىندى؟ بۇ شتى قانونى نالىين.

بەريز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك فرست.

بەريز فرست احمد عبدالله / سكرتېرى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھىچ مخالەفەى قانونى تىدانىە پىرۆژەيەك بۇ ئىمە بېت بە شىو ەى بىپار ئىمە شعور بکەين ئان بزائين بە شىو ەى قانون بت باشترە ، تەبەن ھەردوو مولزەمن بەس لىرە چونكو ئەو قانونە ئان ئەو بىپارە معالەجەى دوو بابەت ئەكات لەناو دوو قانون ھاتوونە مەسئولىەتى جەزائى، مەسئولىەتى مەدەنى مەفرووزە چارەسەركردنى ئەو دوو مەوزو ەى قانونى بە قانون بکرىتن نە بە بىپار بتن ، ەكى تىرىش ەك عورفەك بىپار دائىمەن بۇ حالەتەك بەكاردىتن كە جارېك تەنفىزى ئەكەن و ئىنتەھى پى دىتن ، بەردەوام نابتن ، ئەو ەك قاعىدەيەكى عام نالىم ئىستىسنااتى نىە ئىستىسنااتىش ھەيە بەس ەك قاعىدەيەكى عام بەو شكلەيە ، بەس مەوزو ەكە بەو شكلە چارەسەركەين چونكە دوو مەوزو ەى قانونىنە بۇ چارەسەر كىردنى دوو مەوزو ەى قانونى مەفرووزە بە قانون بتن نەك بە بىپار بتن ، زۆر سوپاس.

بەريز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمووون بۇ سىاغەى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

پېش ئەۋەدى سىياغەى بىكەين پېشنيار كرا كە تارىخەكان بائەوانە يەكلايى بىكەينەۋە ئايا ھەتا 1992/5/19 يان 1992/6/4 يان 1992/7/4 با ئەۋانە يەكلايى بىكەينەۋە ھەتا بتوانين سىياغەكەى بە گويىرەى ۋى بىكەينەۋە ۋە 2003 بىۋورن.

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ ناسكەخان.

بەرپىز ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېش ناۋەرپۆكى ياساكە قسە لەسەر عىنۋانەكەى ھەبوو ، عىنۋانەكەى يەكلاناكەينەۋە؟.

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك عمر.

بەرپىز عمر صديق محمد ھەورامى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر گرىنگى ۋ ھەستىارى ئەم پىرۆژەيە ، لەبەر زۆرى پېشنيارەكانىش من داۋائەكەم ئەمىرۆ تەنھا بەس تەنھا موناقەشەى ماددەكان بىكەى كاتىكى زياتر بىرئى ھەم بە لىژنە ھەم بە بەرپىز ۋەزىرى دادىش بۆ ئەۋەدى بە شىۋازى دابىرپىرئىتەۋە سبەى رۆژ ھىچ كەلىنىك دروست نەبى بۆۋەى لە محاكم بە شىۋەى خراب بەكار بەينىرى ، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ لىژنەى ھاۋبش.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

بەراى لىژنەى ھاۋبەش با تارىخەكان يەكلا بىكەينەۋە ئەۋجا بتوانين سىياغەى بىكەين ، ئايا ھەتا 19 ى

.....

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

يەك بەيەك تارىخەكان بىخوینەۋە بىخەينە دەنگدان كامە دوورە ئەۋ.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

.....1992/5/19

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

7/4 دەدەينە دەنگدان كى پىي باشە تا 7/4 ئەم ياسايە نافىز بى دەستى بلىند كا، فەرموۋ.

كى پىي باشه تا 7/4 ئەو ياسايە شامل بى شمولى ئەوانە بكا تا 1992/7/4 تارىخى تەسبىتى حكومەتى ھەرىمى كوردستانە، كى پىي باشه تا ئەو تارىخە بى دەستى بلىد بكا، تكا دەكەين ئەگەر لە پىشا دەست بلىدكەن دوايى ئىمە ئەم سەرەمان تەواو كر دوو ئەوجا لىرە مەجموعە يەكى تر دەست بلىد دەكا، كى لەگەن ئەوئەيە تا 7/4 ئەو ياسايە شامل بى دەستى بلىدكا، (34) ئەندام لەگەنە، كى لەگەن نىە ، (15) ئەندام لەگەن نىە. فەرموو لىژنە مېژووئەكى تر.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

1992/6/4، يەكەم دانىشتنى پەرلەمانى كوردستان سالى 1992.

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى پىي باشه تا يەكەم دانىشتنى پەرلەمانى كوردستان لە 6/4 ئەم ياسايە شامل بى دەستى بلىد كا ، (9) ئەندام لەگەنە، كى لەگەن نىە زياترە لە (9).

فەرموو لىژنە مېژووئەكى تر.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

1992/5/19 رۆژى ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەن ئەوئەيە ئەم ياسايە تا 1992/5/19 رۆژى ھەلبژاردنى يەكەم پەرلەمانى كوردستان شامل بى با دەست بلىد بكا ، (5) ئەندام ، كى لەگەن نىە ، زۆرىنەيە لە پىنج زياتر ، (34) ئەندام لەگەن ئەوئە بوو كە شامل بى تا 7/4 كەواتە 7/4 پەسندكرا....

پىشنيارى تر ماوہ فەرموون بىخەنە دەنگدانەوہ.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيارى تر ھەبوو كە تارىخەكە ببىتە 2003/4/9.

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

پىش ئەوئە بگەرپىنەوہ بو ئەسلى پرۆژەكە مېژووئەكى ترىش ھەيە راستە 2003/4/9 يە رۆژى رووخانى رۆژىم كى لەگەنە دەستى بلىدكا ، (2) ئەندام لەگەنە ، كى لەگەن نىە ئەوئە لە دوو زياترە.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

ئەسلى پرۆژەكە مانگى نازارى سالى 1991.

بەرپىز حسن محمد سوورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

لە ئەسلى پڕۆژەكە ھاتوووە كە شامل بى تا 1991/3/7 پڕۆژەكە وا ھاتوووە ئىمە دەپخەينە دەنگدانەووە لەگەلن يان لەگەل نين؟.

فەرموو كاك عونى.

بەپڕىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

لە پڕۆژەكە تارىخەك كراوھيە تەنھا نووسرايە ئازار سالى 1991 (7) ى تيدا نيه.

بەپڕىز حسن محمد سورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

دەپخەينە دەنگدان تا ئازارى 1991 شامل بى كى لەگەل دەستى بلنداكا ، كى لەگەل نيه ئەويش زياترە لە ژمارەكە ، ئىستا كە ئەووە تەسبىت بوو 1992/7/4 كە (34) دەنگ ، زۆرينە دەنگى پيدا، بۆيە ئەو رۆژە تەسبىت دەبى. فەرموو ليژنەى ھاوبەش بۆ پيشنيارىكى تر.

بەپڕىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەندامانى ليژنەى ھاوبەش پييان باشە بچينە سەر برگەى دووھمى پڕۆژەكە لۆ سياغەى نيهايى لەگەل كۆى ياساكە كە دەبىتە ياسا دوايى ياسايەكەى دەكەينەووە ھەتا ئەندامانى پەرلەمان بتوانن دەنگى لەسەر بدەن.

بەپڕىز حسن محمد وورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بچنە سەر ماددەى دوو دوايى دەنگ لەسەر ماددەكان دەدەين.

بەپڕىز عونى كمال سعید بەزاز:

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى دووھمى پڕۆژەكە:

ثانيا: يطلق سراح المتهمين الموقوفين و المشمولين باحكام الفقرة الاولى من هذا القرار و تغلق التحقيقات المتعلقة بهم مالم يكونوا متهمين او موقوفين عن جرائم اخرى.

بەپڕىز حسن محمد سورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كورديةكەى.

بەپڕىز شۆرش مجيد حسين:

دووھم: ئەو تۆمەتبارە راگىراوانەى ھوكمەكانى برگەى يەكەمى ئەم بريارە دەيانگرىتەووە ئازاد بكرين و ئەو ليكۆلئىنەوانەى پەيوەستە پييانەووە داخريين تەنھا ئەگەر لەسەر تاوانى تر تۆمەتبار يان راگىراو بن.

بەپڕىز حسن محمد سورە / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ھاوبەش رەئىتان.

بەرپىز صباح بيت الله شكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ثانيا: توقف وفقا نهائيا الاجراءات القانونية المتخذة بحق المشمولين باحكام الفقرة (اولا) من هذا القرار و
يخلى سبيل الموقوفين منهم حالا مالم يكونوا متهمين او موقوفين عن قضايا اخرى.

بەرپىز محمد احمد على(شارەزورى):

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

دووهم: ئەو ريكاره ياساينەى دەرھەق ئەوانەى حوكمەكانى بپرگەى يەكەمى ئەم بپراره دەيانگریتەو
گرتراونەتە بەر بە شپوہیەكى كۆتایى رادەگیرین و ئەوانەى راگیراون دەست بەجى ئازاد دەکرین و تەنھا
ئەگەر لەسەر كەیسى تر تۆمەتبار يان راگیرا بن.

بەرپىز حسن محمد وورە / جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو جەنابى وەزیرى داد.

بەرپىز شپروان ناصح حەیدەرى/وەزیرى داد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەڵ دەقى ماددەكەم، هیچ تىبينيمان نیه، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە /جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى پەرلەمان كى قسەى لەسەر ئەم ماددە هەیه. فەرموو كاك سەرھەنگ.

بەرپىز سەرھەنگ فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بپرگەى دووھەم لەگەڵ بپرگەى سېھەما تحصيل حاصله پەيوەندى بە بپرگەى يەكەمەوہ هەيه، بۆيە زەرورە
ئيمە بپرگەى يەكەم يەكلایى بکەينەوہ بۆخۆى دوو بپرگەكەى تر ئۆتۆماتىكى ئەپرات ، يەعنى ناکرئ ئيمە
بپرگەى يەكەم جيبيلين بەبى ئەوہى قەرارمان لەسەر دابى بچينە سەر بپرگەى دووھەم و سېھەم ، سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە /جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك محمد.

بەرپىز محمد احمد على(شارەزورى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بپرگەى دووھەميش زەرورە بۆ ئەوہى بى ، چونكە ئىستا كۆمەلئىك كەس گيراوہ لەسەر ئەو كەيسانە ، بۆيە
بپرگەى دووھەميش تەئكىدى لى ئەكاتەوہو ئەوانەش بەربدرين ، ئىستا من روونم كردوہ بۆ جەنابتان

كۆمەللىك كەس ھەيە لەسەر ئەم كەيسانە ، لەسەر كەيسى شەخسى شىكاتى لىكراوھ ، گىراوھ لە مەحاكىمە ، بۆيە بىرگەى دووھم بە قەناعەتى ئىمەو ئى لىژنەكە زەرورە كە تىايا بىت بۆئەوھى ئەوانەش كە گىراون بەربىن، سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

مەبەستى كاك سەرھەنگ لە يەكلاکردنەوھى بىرگەى يەكە ئىنجا بىيىنە بىرگەى دوو بەلام ئىستا ئىمە موناقتەشەيەكى مەفتوح ئەكەين لەسەر بىرگەى دوو دوايى دىيىنە سەر سىياغە كردن و، دەنگدان لەسەريان. فەرموو كاك جەمال.

بەرپىز جمال طاھر ابراھىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

نازانم لەبىدايەتا عنوانى قانونەكەمان يەكلامان نەكرد وەك خۆم ئەم ويست (عدم مساءلة) يانئىش ئەمىيىتىن (الملتحق) وە ويىكاتى ، لازمە ئەوھ ئىتفاقى لەسەر بىكەن ، خالى دووھم ئەم ماددەيە بلىن فەقەرەى دووھم پىشنىار دكەم بىرپىتە دوو بىرگە يان يەك و دوو يانئىش ا ، ب، وە وشەى (توقف وقفا نھائىا) ئەو (وقفا) لادىرىتن بنووسن (توقف نھائىا) وە ھەتا دواى ، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو ئاھەنگ خان.

بەرپىز ئاھەنگ عارف رۇوف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من ھەر لە فەقەرەى يەكەمىش لۇيە سونالەكەم لەبەرپىز وەزىرى داد پىرسى گۆتم تەبىعاتى ئىقتىسادى ، راستە قانونى ئىسلاھى زراعى جارىكى دىش دەيلىمەوھ ئەو كاتى تەبىعاتى ئىقتىسادى نەبوو بەس ھەتا ھەنووكە موشكىلەيە لۇ وەزارەتى بەلەديات ، تەبىعاتى ئىقتىسادى لەسەر بودجەى ھەرىم ھەيە ھەنووكە ئەوھ يەككىيان ، دوو : (توقف وقفا نھائىا الاجراءات القانونية) ئەى ئەدى يەكەك لە خارىج شىكايەتى لىكرا، مەسەلەن مونەزەمەكى ئەجىنەبى شىكايەتى لىكردبوو كو ئەو كەيسەى معالەجە دەكەين؟، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك پىشەوا.

بەرپىز پىشەوا توفىق مەغىد :

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە ئەگەر خالى دووھم بىخوئىنەوھ باس لەوھ دەكا كە موتەھمى مەوقوفىن واتە بە جەمع ناوى ھىناوھ كە ئەمانە بوونيان ھەيە ، لەلايەكى تىرىش باس لەوھ دەكا كە تەحقىقات ھەيە ئەمە بەلگەى ئەوھەيە كە ھىكومت دەزانى چەند كەس گىراوھ لەسەر ئەم كەيسە وە تەحقىقىش ھەيە ، رىكىش ئەمە ئەوھ دەسەلىنى كەئەم پىرۇژە ، پىرۇژە بىرپارە وە ھىكومت دىراسەى كردووھ ، بۆيە بە پىرۇژە ياسا نەى ناردووھ

بۇ ئەۋەدى ئەم بېرىپ چارەسەرى ئەم دوو حالەتەنە بكا كە خۇيان ئامازەيان پېداۋە ، من پېموايە ئەمە بەجۆرېك لەجۆرەكان دەست وەردان يان تەداخولە لە دەسلەتتى قەزائى كە ئىمە برىارى لەسەر دەدەين ، بە بەلگەى چى؟ بە بەلگەى ئەۋەدى كە ئەگەر لە راپۇرتى موشتەرەك 6/2 تەقدىم كراۋە ئەو راپۇرتە ھەر ۋەك خۇيان ئامازەيان پېداۋە لە 5/27 رەۋانەى لىژنەى قانۋنى و لىژنەكانى تر كراۋە دواى خويىندەنەۋەى يەكەم رۇژى دووشەم 6/2 راپۇرتەكەتان نووسىۋە واتە سى رۇژ لەبەر دەستى لىژنەى ، موشتەرەك داھەبوۋە بۇ دىراسەگردنى ئەۋە ، بۇيە من پېموايە ۋە پرسىيارىش دەكەم لە لىژنەى موشتەرەك ئايا ئىۋە لەسەر كەيسىكى وا حەساس پرستان بە دەسلەتتى قەزائى كرد؟ ئەۋان ئەو كەيسانەى كە لاينە لە مەرحەلەى تەحقىقدايە يان ئەو كەسانەى موشتەرەك ۋە ئىستا راگراۋن چەندىن؟ ژمارەيان چەندە؟ بۇيە من پېم وايە بەراستى ئەمە دىراسەى ورد ترى دەۋى ھەرۋەكو باسەم كرد ھەموومان باس لەۋە دەكەين كە ياسا سەرۋەر بى بۆھەموومان ۋەكو يەكبى ، بۇيە پېۋىست بەۋە دەكا كە ئىمە دەست لە دەسلەتتى قەزائى ۋەرنەدەين لە كارو بارى ئەۋان ئىۋە ۋەكو لىژنەى موشتەرەك حەقە رەئى ئەۋانئان ۋەرگرتبايە ، برىارى ئەۋان ۋە رەئى ئەۋان چيە لەسەر بابەتتىكى وا ھەستىار كە ئىستا ئەمە قسەى لەسەر دەكەين، سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ناۋەكانەم نەخويىند بۇۋە ئەگەر كەسىك قسەى ھەبى دەستى بلىندا، ئاگام ئى نەبوۋى.
فەرموۋ بەيان خان.

بەرپىز بەيان سيومىل عثمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەرەتا پېش ئەۋەدى كاك محمد شارەزوورى قسان بكا ئەمنىش پرسىيارەكم ھەبوۋ ئايا كەس ھەيە گىرايە لەسەر ئەۋە بابەتەنە؟ ئەگەر كەس ھەيە گىرايە ۋە ئىسپاتى كرد كە ھەيە گىرايە حەق وايە ئەگەر بىتۋان بوو واتە لەسەر ئەۋە مەسەلەيە دواى ئەۋەى نازادكران با پاداشتىش بكرىنەۋەۋە قەرەبوۋش بكرىنەۋەۋە ماۋەى ئەۋەندە كاتەى كە گىراينە ، سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سورە / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك عبدالسلام.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە ئەساسى برىيارەكەى مەشروعى سەرەكى بوو ، بەراستى ۋەكو من ئاگادارم ۋەكو برىيار لە جىگى خۇى بوو ، چونكە تۆ ۋەكو بەرپىز فرسەت باسى كرد بۇ يەك حالەتە تاكو ئەم حالەتەنە بگرى ئىستا كە ماددەى يەكەم ھاتوۋە ئىزافە كراۋە بۇئەۋەى بەردەۋامى ھەبىت و نە تەنھا موشتەرەلىق بى بە حالەتى ماضى بۇيە وجوديان ھەردووكيان پىكەۋە بەتەئكىد وا لىئەكەن تەكامول تر بىت و ۋە سىفەتى ياسا ۋەر بگرىت ، بۇيە بە نىسبەت نەسەكە ئەۋە بە حەقىقەت منىش يەنى ھىۋايەكە ئەگەر مەسەلەى

حەقى تەعويز ھەبا ئەگىنا بەشپوھىيەكى گىشتى من لەگەئىمە ، بەمەرچىك ئىمە لە سیاغەى ماددەى يەكەم يان (اولا) ئىستاش لەبىرمان بى شتەكى وانەبىت كە تەئسىر لەمە بکات ، چونكو ئەگەر دەنگماندا لەسەر ئەمە ئىتر ئەوى تر دەبى رەچاوى ئەمە بکەين ، حالەتتىكى تەبىعى نىه، سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنە.

بەرپىز شۆرش مجيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو پرسىيارەى كاكە پىشەوا كە پىيوابى لەبەر ئەوى

بەرپىز حسن محمد سوره / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە وەلام مەدەنەو تەنھا ئەگەر روونکردنەو تەن ھەيە بۆ وەى بەر چاويان وازح بى لەکاتى دەنگدان.

بەرپىز شۆرش مجيد حسين:

نا نا ھەر روونکردنەو ھەيە ، روونکردنەو ھەيەكە بۆ ئەوى چونكە پرسىيارىكە دەلى ئايا پرسىيارتان کردووھە لە دەزگای دادوھرى يان نا؟، سەرھتای بىرۆكەى ئەو پىرۆژەيە لە ناو چەند برادەرىكى ئەندام پەرلەمان وەك كاكە ھەمە باسى کرد كە چەند حالەتتىك دياردە نىه ، بەلام كەچەند حالەتتىكە كە لە چەند شوپىنىك رووى داوھ ، خەلك دراوھتە دادگاو سكالايان لە دژ تۆمار كراوھ ئەو حالەتەنە ھاتتە لىژنەى پەيوەندىدار چ پىشەمەرگە چ ناوھخۆ ، ئىمە لە ناوھخۆمان كۆمەللىك بىرورا ئالوگۆر كرا وە پرسىيار كرا لەگەل لىژنەى ياسايى گىفتوگۆ لەسەر ئەو مەوزوھە كرا بىرمان لەرپىگا چارەيەك كىردوھ بۆ پاراستنى ئەو تىكۆشەرانەى كە ئەوانەى دىسان تەئكىد دەكەينەوھ وەكو برادەران قسەيان لەسەر كىرد ئەوانەى كە لە ئەنجامى شۆرش و بە برپارى شۆرش و لە پىناو پاراستنى خاك و گەل ، رزگار كىردنى خاك و گەل كارىكيان لەدەست دەرچووبى كە موخالىفى ياساكانى ئەو كاتە بى ، ئەو بىرۆكەيە لەسەر ئەو ئەساسە ھات پرسىيارمان كىرد لە شارەزايانى ياسا ، نەدەكرا دەسەلاتى جىبەجىكردن برپارىك لەو شىوھە دەربىكا ، چونكە لە دەسەلاتى دانىھ دەست لەكارو بارى دادگا وەربىدا ، ئى ئەنجومەنى دادوھرى ، وەخۆشيان ئەو دەسەلاتەيان نەبوو ھىچ برپارىك و ياسايەكيان لەبەر دەستدا نەبوو ، بۆيە ئەو بىرۆكە لىرە گەلئە كرا ، ئىمە سەردانى بەرپىز وەزىرى دادمان كىرد بەيەكەوھ ئەو بىرۆكەى خۆمان و ئەو دارشتنەى خۆمان لە ئەنجومەنى وەزىرانىش ئەو بىرۆكەيە خرايە روو وە گىفتوگۆى لەسەر كرا ، برپارى لەسەر درا بە پىرۆژە برپارىك بى مەبەستەكەى من ئەوھ بوو تەنھا سەيرى ھاتنى برپارەكە بۆ ناو پەرلەمان و راپۆرتى لىژنەى ھاوبەش مەكەن كە دوو، سى رۆژى بەينە ، بەلكو ئەوھ ماوھەيەكى دوورو درىژ بوو لە گىفتوگۆ دابوو ، ھەموو لايەنەكانى ھەئسەنگىدرا ئەو كاتە برپاردرا بەو شىوھە تەقدىم كىرى ، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموون بۆ فەقەرە سى.

كاك پېشەوا نوقتەى نيزاميت ھەيە.

بەرپز پېشەوا تۇفيق مغيدي :

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

كاك شۇرش ديارە من پرسيارەكم كرد بەراستی ئەوہ وەلام نەبوو دايمەوہ ، ئەم پرۇژەيە ديارە ئەنجومەنى وەزيران پېشكەشى كرووہ بەحەقيقەت دەكرا ئەوان دوای ئەوہى كە دیراسەى ئەوہيان كرووہ خۇيان وەكو ئەندامانى پەرلەمان وەكو پرۇژە پېشكەشيان كروبا ، بەلام من ئیستاش دەيلىمەوہ ديارە ئەمە مەسەلەكى زۇر ھەستيارە ، جۇرپك لە جۇرەكان تەداخولكردنە لە دەسلەلتى قەزائى ، بەو پېيەى كە ليژنەى ھاوبەش دەبوایە رەئى دەسلەلتى قەزائى وەرگريت راستە ئەندامانى پەرلەمان پېشتر ئەوہيان كرووہ بەلام مەفروز وابوو بۇ مەوزوعىكى وا ھەستيار رەئى دەسلەلتى قەزائى وەرگري خۇ دوینى و پېرئى بينیمان مەجموعەيەك خەلك ئەوانەى كە كەس و كاربان گيراوہ لەبەردەم پەرلەمان خۇپيشاندانيان كرد ، خۇ ئەمەش دەكرئ بە ديويكى تر بېريش لەوہ بكریتەوہ مادام ئەمانەش ھيچ بەلگەيەك نيە لەسەر گرتنيان وە تا ئیستا دادگايى نەكراون با بېريارپكيش بۇ ئەوانە دەرچى يەكلايى بكریتەوہ لەلايەن حكومەتەوہ ، بۇيە بەراستی من نەگەيشتومە قەناعەت بۇ وەلامەكەى كاك شۇرش وا پېويست دەكا بەر چاومان زياتر رپوون بى ، خۇ ئەگەر يەك ، دوو حالەت ھەيە ئەوہ فيعلەن كاك شۇرش ئيسپاتى ئەوہى كرد كە ئەمە پرۇژە بېريارە ، پېويست ناكا بكریت بە پرۇژە ياسا بۇ ھەتا ھەتايى ، واتە ئەو پرۇژە بېريارە بۇ ئەو يەك ، دوو حالەتەيە كە ئەوان ھەستيان پېكرووہ كە ئیستا لە دادگاكانە ، سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە / جېگري سەرۇكى پەرلەمان:

حەقى خۇتە پرسيار بکەى ، بەلام شەرتيش نيە بۇ ئيمە بۇ قانون رەئى دەسلەلتى قەزا وەرېگرين ، ئەگينا وەكو پرسيار حەقى خۇتە پرسيار بکەى ، ئايا رەئى وەرگيراوہ يان نا؟ . فەرموو ئاھەنگ خان.

بەرپز ئاھەنگ عارف رۇوف:

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

يەك تەوزيجم ھەيە لۇ ئەوہى كاك شېروان بزەبت پەيامەكەم بگەينى، من قەسدم ھەيە ئەو قانونە كە جېبەجيدەكەين ئەو فەقەرە چۇن خۇى دەگونجيني لەگەل ئينتەرپۇل ، مەسەلەن ئەمن قەزيەكم لەگەل دەرئ ھەيە لەگەر جيھەتەكى مەحاکمى دەرئ ئەمن ليړە تەبيريئەى دەكەم كو خۇى لەگەر ئينتەرپۇل دەگونجيني؟ ئەوہيە موشكيلەكەى من ، سوپاس.

بەرپز حسن محمد سورە / جېگري سەرۇكى پەرلەمان:

مولزەم نى جواب بدەيتەوہ ، ئەگەر جوابت پېيە فەرموو.

بەرپز شېروان ناصح ھەيدەرى / وەزيرى داد:

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

قەوانىنى ئىمە تەنزىمى ئەو حالەتەنەى كرديە ، بۇيە لەو حالەتەنەدا قەوانىنى ئىمە قاسر نىە بە رېڭاى تروقى دىبلۇماسىەو دەتوانى ئەم بابەتە جىبەجىبكا ، زۆر سوپاس.

بەرئىز حسن محمد سوورە / جىڭىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموون بۇفەقەرەى سىئەم.

بەرئىز صباح بيت الله شكرى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سى ئەئەسلى ماددەكە.

ثالثا: على كافة الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القرار.

عونى كمال سعيد بەزاز:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

رەئى لىژنەى ھاوبەش:

ثالثا: لا يعمل باي نص قانونى او قرار يتعارض مع احكام هذا القرار.

بەرئىز حسن محمد سوورە / جىڭىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كوردىتان لايە بە كوردىەكەى.

بەرئىز شۆرش مجيد حسين:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سىئەم: پىئويستە لەسەر سەرجم لايەنە پەيوەندارەكان حوكمەكانى ئەم برپارە جىبەجى بکەن.

بەرئىز حسن محمد سوورە / جىڭىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى پەرلەمان كەس قسەى ھەيە لەسەر ئەمەيان؟، بۇ فەقەرەيەكى تر.

بەرئىز صباح بيت الله شكرى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەسلى پرۆژەكە رابعا: لا يعمل

بەرئىز عونى كمال سعيد بەزاز:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر تىبىنى راپۆرتمان بکەن ئىمە ماددەكمان ئىزافە كرديە يان فەقەرەكمان ئىزافە كرديە، (لايعمل باي نص قانونى او قرار يتعارض مع احكام هذا القرار) ، ئەوجا دەبىتە قرار يان قانون دوايى ئەووە يەكلا دەبىتەووە.

بەرئىز صباح بيت الله شكرى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەسلى پىرۆژەكە رابعا: لا يعمل باى نص يتعارض مع احكام هذا القرار.
رهئى ليزنهى هاوبهش:

رابعا: على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القرار.

بهرپز حسن محمد سوره / جيگري سهروكى پههلهمان:

ئەندامانى پههلهمان كهس قسهى ههيه لهسهه رهم برههيه؟ فهرموو بو ئەسباب موحهيه.

بهرپز عونى كمال سهيد بهزاز:

بهرپز سهروكى پههلهمان.

برههى پيئجهه مايه ينفذ هذا القرار اعتبارا من تاريخ اصداره و ينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بهرپز حسن محمد سوره / جيگري سهروكى پههلهمان:

ئەمههش پىرۆتۆكۆلى ههيه ، فهرموو بو ئەسباب موحهيه.

بهرپز صباح بيت لله شكرى:

الاسباب الموجبة

دفاعا عن التضحيات الجسام والبسالة البطولية التي ابداهها المناضلون من المشركين بالحركة التحررية الكوردستانية او المكلفين باعمال من قبلها للدفاع عن شعب و ارض كوردستان وما رافقت تلك التضحيات من وقوع بعض اعمال العنف الثورى المقتضى للحركة انذاك ، فقد شرع هذا القرار.

بهرپز عونى كمال سهيد بهزاز:

بهرپز سهروكى پههلهمان.

پيشنيارى جوړاو جوړ پيشكهشكرا سهبارته به (اسباب موحهيه) يهك لهوانه پيشنيارى بهريز عبدالسلام بهروارى بهو شكلهيه (لغرض حماية المناضلين المشاركين في الحركة التحررية الكوردستانية من ان يتم مساءلة شخصية نتيجة ادائهم لواجباتهم المناط بهم فقد شرع هذا القانون) ، پيشنيارى تر لهلايهن ريزدار كاك جمال (تقديرًا للادوار البطولية التي ابداهها المشاركون بالحركة التحررية الكوردستانية ايا كان شكل مشاركتهم و تضحياتهم في سبيل الدفاع عن شعب و ارض كوردستان منذ اندلاع الحركة في 61/9/11 ولغاية 1992/7/4).

بهرپز حسن محمد سوره / جيگري سهروكى پههلهمان:

ئەندامانى پههلهمان كى قسهى ههيه لهسهه رهم موحهيه؟. ماموستا كاوه فهرموو.

بهرپز كاوه محمد امين:

بهرپز سهروكى پههلهمان.

منيش پيشى ههردووكيان مولاچهزهى خوّم نارد بوو ، به دهست نووسيش بويانم نارد، دياره ليجنهى كاك عهونى ئەوانى ئەوه كرد؟ سوپاس.

بەرپز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

نازانم سهبهبهکه چیه؟. فهرموو کاک نهژاد.

بەرپز نهژاد عزیز سورمی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من مولاچهزهیهکی بهسیتم ههیه (للدفاع عن التضحيات الجسام وبساله بطولية التي ابدأها المناضلي الحركة التحريرية الكوردستانية ، المكلفين بأعمال من قبلها الى اخره المكلفين ، المكلفين نهك او المكلفين.

بەرپز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

فهرموو کاک کاردۆ.

بەرپز کاردۆ محمد پیرداود:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

هۆکاری دهرجووانی یاساکه پیموانیه پیویست بهو پیا ههئدانه بکا له پیناوی قوربانى دان و ئهوه ، بهرگری کردنه له بزووتنهوهی رزگاریخوازی کوردستان و رهوایهتی شۆرشگیپران و خهباتی شۆرشگیپرانکههه ههر له پیناوی ئهمه ، یهعنی بهرگری کردن لهوان ، پاریزگاری کردنیکی یاسایی له شۆرشگیپران و خهباتی شۆرشگیپرانهو ، بزووتنهوهی رزگاریخوازی کوردستان ، له پیناوی نازییهتیان نواندوووه تهزحیییهیان داوه ، ئهمه هیچ پهیههندی بهو شتهوه نیهو، سوپاس.

بەرپز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

فهرموو کاک عبدالاسلام.

بەرپز عبدالاسلام مصطفى صديق :

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من تا ئیستا بهو خهبهره بچووکهی پەرلهمانتاری تیگهیشتهومه ئهسباب موجهبه دهبی رهنگانهوهی له یاسا ههبیئت یان یاساکه تهرجومهی ئهوه بیئت، بۆ ئهوهی ئهم یاسایه به حهقیقهت دوو برگیه ههیه یهکیکیان عهفوویان ئهکرد له موسائلهله دوو ئهوهی موسائلهلهی لهگهئلی کراوه ئیقافی ئهوه ، بۆیه (لغرض حماية المناضلين المشاركين من اية مساءلة شخصية نتيجة أداءهم للواجبات المناطه بهم) ئهمه یاسایهکهیه بهس به مادده نهووسراوه به ئینشا بلین فهقهره ، بۆیه من تهسهور ئهکهه ئهمه لهگهر یاساکه ئهگونجیئت، ههر چهنده خۆم پيشنیارم کردوووه ، بهلام مافم ههیه دیفاعی لی بکهه ، سوپاس.

بەرپز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

فهرموو کاک قادر حسن.

بەرپىز قادر حسن قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتیوانی له دهقهكهى كاك عبدالسلام دهكهم بۆ ئهو كاره پىويستيهكان له ههمان كاتيش پيشنيار دهكهم كه بخريته دهنگدان لهوهى كه پرۆژه بريارهكه بكریته پرۆژه ياسا ، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فهرموو كاك جمال.

بەرپىز جمال طاهر ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

نەسەكه وام ناردبوو (تقدیرا للادوار البطولية التي ابدأها المشاركون بالحركة التحررية الكوردستانية ايا كان شكل المشاركة) یهعنى مهج نیه تهكلیفكرا ، بیّت، نهكرابت ئهوه (ایا كان شكل المشاركة و تضحياتهم في سبيل الدفاع عن شعب و ارض كوردستان منذ اندلاع الحركة 61/9/11 ولغاية 1992/7/4 و عدم مساءلتهم جزائيا و مدنيا فقط شرع هذا قانون) و بهس ، سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئهو پيشنياره ئى كئيه.

بەرپىز شۆرش سيد مجيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيارهكى بەرپىز مامۆستا كاوش ههيه :

بۆ بهرگري كردن لهو تىكۆشهراڤه له ماوهى خهبات و تىكۆشانيان ههلساون به جيبه جي كردنى ئهركى شۆرش گيرانه بهسزادانى به كرى گيراوان و دوژمنانى شۆرشى گهلى كوردستان ، بۆيه ئهم برياره دهرچوینرا .

بەرپىز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فهرموو كاك شوان.

بەرپىز شوان عبدالكريم جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ببوره بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان من زوو دهستم بهرز كردبووه ، دياره ئيرهتان نهبينى بوو داواى لیبوووردن ئهكهم ، بهراستی له دهقه ئهسلیهكه ئهسباب موجهبهكه زۆر دوورو دريژه من پشتگیری له دهقه ئهكهم كه كاك عبدالسلام ناردبووی و برادهران خویندیانهوه ، زۆر سوپاس.

بەرپىز حسن محمد سوره / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

كۆبوونهوهمان كۆتايى هات تا رۆژى دووشهमेى داهاتوو بۆسیاغهكردن و دهنگدان لهسهر ئهم پرۆژه ياسايه فهرموون.

كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆى رۆزى دووشه ممه ريكهوتى 2013/6/17 پەرلهمانى كوردستان - عيراق به سهرۆكايهتى د. ارسلان بايز اسماعيل سهرۆكى پەرلهمان و، به نامادهبوونى بهرپز د. حسن محمد سوره جيگري سهرۆك و، بهرپز فرست احمد عبدالله سكرتيري پەرلهمان، دانىشتنى ژماره (31) ى خولى سييه م، سالى (2013) ى خوى بهست.

به نامهى كار:

به پيى حوكمه كاني برگه (1) ى مادده (20) له په پرهوى ناوخوى ژماره (1) ى ههمواركراوى سالى 1992 ى پەرلهمانى كوردستان - عيراق، دهسته ى سهرۆكايهتى پەرلهمان برپارى درا دانىشتنى ژماره ى (31) ى خولى سييه مى هه لئباردن له كات (11) ى پيش نيوهرۆى رۆزى دوو شه ممه ريكهوتى 2013/6/17 دا به م شيوه يه بيت:

1- بهردهوامبوون له سهر خستنه پوو و گفتوگو كردنى پرۆزه برپارى ليبوردينى نهو كهسانه ى تۆمه تيان خراوته پال له بهرامبهر نهو چالاكياننه ى نهنجاميان داوه بههوى بهشدار بوونيان له بزوتنه وه كاني رزگاربخوازي گهلى كورد.

2- خويندنه وه ى يه كه مى پيشنيارى ياساى ههموار كردنى مادده ى (48) له ياساى ئيداره ى شاره وانپه كان ژماره (6) ى سالى 1993.

3- خويندنه وه ى يه كه مى پيشنيارى ياساى ههموار كردنى مادده ى (45) له ياساى جى به جى كردنى ژماره (45) ى سالى 1980 ى عيراقى.

4- هه لئباردينى سهرۆكى ديوانى چاوديري دارايى له ههرىمى كوردستان - عيراق.

بهرپز د. ارسلان بايز/ سهرۆكى پەرلهمان:

به ناوى خواى گه و ره ميه ره بان.

به ناوى گهلى كوردستان، دانىشتنى نه مپرومان دهست پي ده كه ين، پەرلهمانى كوردستان، خولى سييه مى هه لئباردن، سالى چوارم، خولى گریدانى دووم، ژماره ى دانىشتن (31)، رۆزى دانىشتن 2013/6/17، به نامهى كار:

به پيى حوكمه كاني برگه (1) ى مادده (20) له په پرهوى ناوخوى ژماره (1) ى ههموار كراوى سالى 1992 ى پەرلهمانى كوردستان - عيراق، دهسته ى سهرۆكايهتى پەرلهمان برپارىدا به نامهى كارى دانىشتنى ژماره (31) ى ناسايى خولى سييه مى هه لئباردن له كاتزميرى 11 ى پيش نيوهرۆى رۆزى دوو شه ممه ريكهوتى 2013/6/17 به م شيوه يه بيت:

1- بهردهوامبوون له سهر خستنه پوو و گفتوگو كردنى پرۆزه برپارى ليبوردينى نهو كهسانه ى تۆمه تيان خراوته پال له بهرامبهر نهو چالاكياننه ى نهنجاميان داوه بههوى بهشدار بوونيان له بزوتنه وه كاني رزگاربخوازي گهلى كورد.

2- خۆپڤندنهوهی پهکهمی پېشنیاری یاسای هه موار کردنی ماددهی (48) له یاسای ئیداره‌ی شاره‌وانیه‌کان ژماره (6) ی سالی 1993.

3- خۆپڤندنهوهی پهکهمی پېشنیاری یاسای هه موار کردنی ماددهی (45) له یاسای جی به‌جی کردنی ژماره (45) ی سالی 1980 ی عیراقی.

4- هه‌ئێژاردنی سه‌رۆکی دیوانی چاودێری دارایی له هه‌ریمی کوردستان – عیراق. به‌خێرهاتنی به‌رپێزان جه‌نابی وه‌زیری دادو وه‌زیری هه‌ریم بۆ کاروباری په‌رله‌مان ده‌که‌ین، به‌خێر بێن، داوا له لیژنه‌کانی یاسایی و پېشمه‌رگه‌ ده‌که‌ین بێن بۆ سه‌کۆی لیژنه‌کان.

به‌رپێز عونی کمال سعید به‌زاز:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌رپێزان ئه‌ندامانی په‌رله‌مان.

له‌ کۆبوونه‌وه‌کانی پېشوودا ئه‌ندامانی په‌رله‌مانی کوردستان راو و سه‌رنجی خۆیان سه‌باره‌ت به‌ پرۆژه‌که پېشکەش کرد، له ئه‌نجامی وه‌رگرتنی ئه‌و تیبینی و پېشنیارانه‌ی پېشکەشیان کرد به مه‌به‌ستی ده‌وله‌مه‌ند کردنی پرۆژه‌که، ئیمه‌ صیاغه‌ی پرۆژه‌که‌مان به‌و شیوه‌یه‌ دارشتوووه:

قانون رقم () لسنة 2013

عدم مسؤولية المساهم في الحركة التحررية لشعب كوردستان – العراق جزائياً ومدنياً

المادة الاولى:

لا يسأل جزائياً ومدنياً كل من ارتكب فعلاً مخالفاً للقانون نتيجة العنف الثوري جراء الحركة التحررية الكوردستانية او بسببها ضد انظمة الحكومة العراقية المتعاقبة والمتعاونين معها دفاعاً عن شعب وارض كوردستان للفترة من 1961/9/11 ولغاية 1992/7/4.

به‌رپێز محمد احمد علی (شاره‌زووری):

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

یاسای ژماره () سالی 2013

به‌رپرسیار نه‌بوونی به‌شداربووی بزوتنه‌وه‌ی رزگارپخوازی گه‌لی کوردستان – عیراق له‌ رووی سزایی و

شارستانیه‌وه

ماددهى يهكهم:

هر كهسيك كاريكي پيچهوانهى ياساى نهنجام دابيت لهئهنجامى توندوتيزى شوڤشگيڤي بزوتنهوهى رزگاربخوازي كوردستان، يان بههويهوه دژ به رژيمه يهك له دواى يهكهگاني عيراق، يان نهوانهى هاوگار بووبن لهگهئيدا له پيناو بهرگري كردن له گهل و خاكي كوردستان له 1961/9/11 تاكو 1992/7/4.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل / سهروكي پههلهمان:

كي لهگهئدايه دهستي بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، كي لهگهئدا نييه دهستي بهرز بكاتهوه؟ (8) نهندام لهگهئدا نييه، بهزورينهى دنگ پهسند كرا، فهرموو بو ماددهيهكي تر.

بهريز عوني كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكي پههلهمان.

المادة الثانية:

توقف وفقاً نهائياً الاجراءات القانونية المتخذة بحق المشمولين بأحكام المادة الاولى من هذا القانون ويخلى سبيل الموقوفين منهم حالاً مالم يكونوا متهمين أو موقوفين عن قضايا اخرى.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل / سهروكي پههلهمان:

زور سوپاس، به كورديهكesh تكايه.

بهريز محمد احمد على(شارهزوروى):

بهريز سهروكي پههلهمان.

ماددهى دووهم:

ريكاره ياساييهكان دهرهق بهو كهسانهى كه حوكمهگاني ماددهى يهكهمى نه ياسايه دهيانگريتهوه به تهواوى رادهگرييت و راگراوهكانيان نازاد دهكرين، نهگهر تومهتبار نهكرا بن له پرس گهلى ياسايى تر.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل / سهروكي پههلهمان:

كي لهگهئدايه دهستي بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، كي لهگهئدا نييه دهستي بهرز بكاتهوه؟ (5) نهندام لهگهئدا نييه، بهزورينهى دنگ پهسند كرا، فهرموو بو ماددهيهكي تر.

بهريز عوني كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكي پههلهمان.

المادة الثالثة: تتولى وزارة شؤون الپيشمرگه تحديد المشمول بأحكام المادة الاولى من هذا القانون و وفق الاطار المبين فيها على ان يقترن ذلك بمصادقة مجلس الوزراء.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل / سهروكي پههلهمان:

زور سوپاس، به كورديهكesh تكايه.

بهريز محمد احمد على(شارهزوروى):

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی سییه م:

وهزارهتی کاروباری پيشمه رگه ده بپت دیاری کردنی ئه و که سانهی که ماددهی یه که می ئه م یاسایه دهیانگریته وه له ئه ستۆ بگریته به پپی ئه و چوارچیویهی تیایدا روون کراوته وه به مهرجی له لایه ن ئه نجومه نی وه زیرانه وه په سند بگریته .

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعیل / سەرۆکی پەرلهمان:

عه رهبیه که دهگریته ئه ساس؟ کوردیه که باشتره؟ باشه پپیان باشه، ئیمه بریارماندا کوردیه که بگریته ئه ساس، کئ له گه ئدایه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، کئ له گه ئدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ (5) ئه ندام له گه ئدا نییه، به زۆرینه ی دهنگ په سند کرا، فه رموو بو مادده یه کی تر.

بەرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

المادة الرابعة:

على مجلس القضاء في الاقليم اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ أحكام هذا القانون.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعیل / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، به کوردیه که ش تکایه .

بەرپز محمد احمد علی (شاره زووری):

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی چواره م:

پپویسته له سه ر ئه نجومه نی دادوه ری هه ریم رینمایي پپویست بو ئاسانکاری جئ به جئ کردنی ئه م یاسایه ده ربکات.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعیل / سەرۆکی پەرلهمان:

کئ له گه ئدایه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، کئ له گه ئدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ به کۆی دهنگ په سند کرا، فه رموو بو مادده یه کی تر.

بەرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

المادة الخامسة:

لا يعمل بأي نص يتعارض وأحكام هذا القانون.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعیل / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، به کوردیه که ش تکایه .

بەرپز محمد احمد علی (شاره زووری):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى پىنچەم:

كار بە ھىچ دەقىك ناكىت كە لەگەل ھوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناكۆك بىت.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەلدايە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بكاتەو؟ بەكۆى دەنگ

پەسند كرا، فەرموو بۆ ماددەيەكى تر.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة السادسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بە كوردیەكەش تكيە.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى شەشەم:

پىويستە لەسەر ئەنجومەنى وەزيران و لايەنە پەيوەندىدارەكان ھوكمەكانى ئەم ياسايە جى بەجى بكەن.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەلدايە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بكاتەو؟ بەكۆى دەنگ

پەسند كرا، فەرموو بۆ ماددەيەكى تر، يەك دەقىقە كاك عەونى، فەرموو كاك عەونى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دووبارە دەيخوینمەو:

المادة السادسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددهى شهشهم بهو شپوهيهى كه خویندرايهوه له لایهن لیژنهى یاساییهوه دهیخه مه دهنگدانهوه، كى لهگه‌لدايه دهستی بهرز بکاتهوه؟ زۆر سوپاس، كى لهگه‌لدا نییه دهستی بهرز بکاتهوه؟ بهكۆى دهنگ پهسند كرا، فهرموو بۆ ماددهیهكى تر.

به‌پێز عونی کمال سعید بهزاز:

به‌پێز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

المادة السابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كردستان).

به‌پێز د.ارسلان بايز اسماعيل / سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، به كوردیه‌كه‌ش تكایه.

به‌پێز محمد احمد على (شاره‌زوورى):

به‌پێز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

ماددهى چهوتهم:

ئهم یاسایه له رۆژى ده‌رچوونیهوه جی به‌جی ده‌کریت و له رۆژنامهى فه‌رمى وه‌قائى كوردستان بلاو ده‌کریتهوه.

به‌پێز د.ارسلان بايز اسماعيل / سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

كى لهگه‌لدايه دهستی بهرز بکاتهوه؟ زۆر سوپاس، كى لهگه‌لدا نییه دهستی بهرز بکاتهوه؟ بهكۆى دهنگ پهسند كرا، فهرموو بۆ ئه‌سباب موحیبه.

به‌پێز عونی کمال سعید بهزاز:

به‌پێز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

الاسباب الموجبة

لغرض حماية المناضلين من الپیشمرگه والمساهمين في الحركة التحررية الكوردستانية من أية مسألة قانونية نتيجة ادائهم لواجباتهم دفاعاً عن شعب وارض كوردستان، فقد شرع هذا القانون.

به‌پێز د.ارسلان بايز اسماعيل / سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، به كوردیه‌كه‌ش تكایه.

به‌پێز محمد احمد على (شاره‌زوورى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرچوواندىنى ئەم ياسايە

بە مەبەستى پاراستنى خەباتكارانى پېشمەرگەو بەشدار بووانى بزووتنەوھى رزگاربخوازى كوردستان لە ھەر بەرپرسىيارىيەتتەكى ياسايى لە ئەنجامدانىيان بۇ راپەراندنى ئەركەكانىيان لە پېناو بەرگرى كردن لە گەل و خاكى كوردستان، ئەم ياسايە دەرچوويندرا.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەسبابى موحىبەو قانونەكە ھەمووى بە تىكرپاي دەخەمە دەنگدانەوھ، تىكايە كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەوھ؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەوھ؟ (7) ئەندام لەگەلدا نىيە، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، بە ئومىد ئەوھىن ئەم قانونە بىيەتە ھوى كۆتايى ھىنان بە كۆمەلنىك كىشە كە ھەيە، ئىستا ئەگەر جەنابى وەزىر قسەيەكى ھەيە با بفرمويت.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى / وەزىرى داد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەرھتا سوپاسى دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان دەكەم، ھەرودھا سوپاسى يەكە يەكەى ئەندامانى پەرلەمان دەكەم بۇ ئەرك و ماندوو بوونىيان لە موناقتەشە كردنى ئەم ياسايە، سوپاسى بى پايانم بۇ لىژنەى ھاوبەش، بە تەئكىد دەرچوواندىنى ئەم ياسايە جگە لەوھى دەبىتە مايەى پر كردنەوھى كەلنىكى ياسايى لە ھەرىمى كوردستان، بەلام دەبىتە مايەى ئەوھى كە شەرىعت بەدرىت بە خەباتى چەكدارى بزووتنەوھى رزگاربخوازى كورد لە كوردستانى عىراق، مەن دووبارە سوپاسى ھەموو لايەك دەكەم و ئومىدى سەرگەوتنتان بۇ دەخوام، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ھەموو لايەك، سوپاس بۇ ئىوھى بەرپىز كە ئامادە بوون لىرە، ئىستا لىژنەى ياسايى بىيىتەوھ، لىژنەى پېشمەرگە بفرموون بۇ شوپىنى خۆتان، ئىستا خويندەنەوھى يەكەمە، مومكىنە پىويستى بە موناقتەشە نەبىت، لىژنەى ياسايى فەرموون بۇ خالى دووھم لە بەرنامەى كار.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرگەى دووھى بەرنامەى كار / خويندەنەوھى يەكەمى پىشنىارى ياساى ھەموار كردنى ماددەى (48) لە ياساى ئىدارەى شارەوانىيەكان ژمارە (6)ى سالى 1993.

ئەم پرۆژەيە لەلايەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانەوھ پىشكەش كراوھ، ئەوانەى واژووى پرۆژەكەيان كردوھ:

1- زكىە سىد صالح.

2- خورشيد احمد سليم.